

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_202296

UNIVERSAL
LIBRARY

ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು:
ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿ. ಬಿ. ಎ. (ಕಾ. ವಿ.)
ಭಾ. ಮಾ. ಕೌಲಕರ್ಣಿ. ವಿಶಾರದ (ಮದ್ರಾಸ)
ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರು

ಪ್ರಕಾಶಕರು:
ಆರ್. ಆರ್. ಅಕಳವಾಡಿ ಆ್ಯಂಡ್ ಸನ್ಸ್
ರಾನಾಶ್ರಯ ಬುಕ್ ಡಿಪೊ,
ಧಾರವಾಡ.

ಮುದ್ರಕರು:
ಎಸ್. ವಾಯ್. ಪನಾರ
ಡಿ ಧಾರವಾಡ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್,
ಧಾರವಾಡ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ

ಲೇಖಕರು:

ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿ, ಬಿ. ಎ. (ಕಾ. ವಿ.)

ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜ್, ಧಾರವಾಡ.

ಭಾ. ಮಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ವಿಶಾರದ (ಮದರಾಸು)

ಬೇಸಿಕ್ ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಧಾರವಾಡ.

ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದವರು:

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಹಿಂದೀ ಪ್ರಚಾರ ಸಭಾ
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೂ ಮುಂಬಯಿ ಸರ್ಕಾರದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನೀ

ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಸದಸ್ಯರೂ ಆದ

ಪಂಡಿತ ಸಿದ್ದನಾಥ ಪಂತರು

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ರಾಮಾಶ್ರಯ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಧಾರವಾಡ.

(ಇಡರ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಕಾಶಕರಿಂದ ಕಾದಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.)

ಮುನ್ನುಡಿ

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾದರೆ ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ ಪಾಠಗಳಿಗೆ ಗೌಣಸ್ಥಾನವೇ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಜ್ಞಾನವು ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ “ಯದ್ಯಪಿ ಬಹುನಾಥೀಷೇ.....” ನೋದಲಾದ ಆರ್ಯೋಕ್ತಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. **CHECKED 1999** ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಪರ್ಯಾಪ್ತ ವ್ಯಾಕರಣಬಲ ಇಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯವು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವು. ಇಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು ಅನುಭವಿಗಳಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರು ಮುನ್ನಡೆಯಿಡುತ್ತಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ.

ಲೇಖಕರ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಫಲವಾಗಿದೆಯೆನ್ನಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಮುಂಬಯಿ ಸರ್ಕಾರದ ವಿದ್ಯಾಖಾತೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಮೂಲಾಗ್ರ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನುದರಾಸು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸ್ವಾಲುಗಳ ಹಿಂದೀ ಅಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮಗಳೂ ಅಡಕವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷತೆಯೇನೆಂದರೆ— ವ್ಯಾಕರಣ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ ತದನುಕೂಲವಾದ ಭಾಷಾಂತರ ಪಾಠಗಳು ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಈ ರಚನೆಯು ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿಂದೀ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಆದರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗಲೆಂದು ನನ್ನ ಹಾರೈಕೆ.

ಹಿಂದೀ ಪ್ರಚಾರ ಸಭಾ
ಧಾರವಾಡ

ವಿನೀತ—

ಸಿದ್ದನಾಥ ಪಂತ

ಲೇಖಕರ ನಿವೇದನೆ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಿಂದೀ (ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಭಾಷೆಯ) ಪ್ರಚಾರವು ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರು, ಮುಂಬಯಿ, ಮದ್ರಾಸು ಸರಕಾರಗಳೂ ಈ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಹಿಂದೀ ಪ್ರಚಾರ ಸಭೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದ ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಹಿಂದೀ ಪ್ರಚಾರ ಸಭೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ ಶ್ರೀ|| ಸಿದ್ಧನಾಥ ಪಂತರ 'ಹಿಂದೀ ಕನ್ನಡ ಸ್ವಬೋಧಿನಿ'ಯ ಹೊರತು ಹಿಂದೀ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸರಳವಾದ 'ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ'ದ ಅಗತ್ಯವು ಇದ್ದಿತು. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೊಗಲಾಡಿಸಲು ಧಾರವಾಡದ ರಾಮಾಶ್ರಯ ಬುಕ್ ಡಿಪೋದವರು ಮುಂದೆ ಬಂದುದು ಅಭಿನಂದನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಪಂಡಿತ ಸಿದ್ಧನಾಥ ಪಂತರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನೀ ಶಿಕ್ಷಕ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆಚಾರ್ಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ನಮಗೆ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಪುಸ್ತಕವು ತಯಾರಾದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನೂ ಬರೆದರು. ಅವರ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ಪುಸ್ತಕವು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ತಜ್ಞರು ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ತಡೆಗಳುಂಟಾಗಿದ್ದರೆ ಸೂಚಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತು ಆ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಸಂಸ್ಕರಣದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವೆವು.

ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ನೆರವಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಪಂತರಿಗೂ, ರಾಮಾಶ್ರಯ ಬುಕ್ ಡಿಪೋದವರಿಗೂ ಅಲ್ಪವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಧಾರವಾಡ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ವಂದನೆಗಳು.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನೀ ಶಿಕ್ಷಕ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ	}	ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿ ಭಾ. ಮಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ
--	---	----------------------------------

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

೧.	ನಾಮಗಳು	೪
೨.	ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ	೬
೩.	ಸಾಮಾನ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ	೮
೪.	ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತಕಾಲ	೧೧
೫.	ಲಿಂಗಗಳು	೧೫
೬.	ವಚನಗಳು	೧೭
೭.	ಆಜ್ಞಾರ್ಥ	೨೧
೮.	ವಿಶೇಷಣಗಳು	೨೩
೯.	ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಗಳು	೨೫
೧೦.	ನಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು	೨೭
೧೧.	ಕಾ, ಕೆ, ಕೀ, ನಿಯಮ	೩೪
೧೨.	ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ	೩೬
೧೩.	ಸಂಭಾವ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ	೩೯
೧೪.	ಸರ್ವನಾಮಗಳು	೪೨
೧೫.	ಅನ್ವಯಗಳು	೫೦
೧೬.	ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳು	೫೨
೧೭.	ಆಸನ್ನ ಭೂತಕಾಲ	೫೬
೧೮.	ಪೂರ್ಣ ಭೂತಕಾಲ	೫೮
೧೯.	ಸಂಧಿಗ್ಧ ಭೂತಕಾಲ	೬೦
೨೦.	ನೈ ನಿಯಮಗಳು	೬೨
೨೧.	ಆಫ ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು	೬೬
೨೨.	ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು	೬೯
೨೩.	ಕರ್ತರಿ ನಾಮಗಳು	೭೩
೨೪.	ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ	೭೬
೨೫.	ಕೃದಂತಗಳು (ವರ್ತಮಾನ ಕೃದಂತ)	೮೨
೨೬.	ಪರ, ಹೊ, चाहिये ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು	೮೭
೨೭.	अगर ಮತ್ತು कि ಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳು	೯೦
೨೮.	ही ಶಬ್ದದ ಪ್ರಯೋಗ	೯೩
೨೯.	ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ ರೂಪ	೯೬
೩೦.	ಗಾದೆಯ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತು ವಾಕ್ ಪ್ರಚಾರಗಳು	೯೯

ಹಿಂದುಸ್ತಾನೀ ವ್ಯಾಕರಣ
ಹಿಂದುಸ್ತಾನೀ ವ್ಯಾಕರಣ

ವರ್ಣಮಾಲೆ

ಸ್ವರಗಳು

ಅ ಆ ಇ ಔ ಉ ಋ ಌ ಐ ಒ ಔ ಅಂ ಅಃ

ವ್ಯಂಜನಗಳು

ಕ ಖ ಗ ಘ ಙ; ಚ ಛ ಜ ಙ್ಜ ಞ
ಟ ಠ ಡ ಢ ಣ; ತ ಥ ದ ಧ ನ
ಪ ಫ ಬ ಭ ಮ
ಯ ರ ಲ ವ ಶ ಷ ಸ ಹ ಕ್ಷ ತ್ರ ಜ್ಞ

ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಮಂಜೂರಾದ ಅಕ್ಷರಗಳ ಹೊಸ
ರೂಪಗಳು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸ್ವರಗಳು

ಅ ಆ ಐ ಅ ಉ ಅ ಉ ಅ ಉ ಅ ಉ ಅಂ ಅಃ |

ವ್ಯಂಜನಗಳು

ಲ, ಶ, ಷ

ಕಾಗುಣಿಡಗಳು

ಕ ಕಾ ಕಿ ಕೀ ಕು ಕ್ಕ ಕೃ ಕೆ ಕೈ ಕೊ ಕೌ ಕಂ ಕಃ
 ಚ ಚಾ ಚಿ ಚೀ ಚು ಚ್ಚ ಚೃ ಚೆ ಚೈ ಚೊ ಚೌ ಚಂ ಚಃ
 ಟ ಟಾ ಟಿ ಟೀ ಟು ಟ್ಠ ಟೃ ಟೆ ಟೈ ಟೊ ಟೌ ಟಂ ಟಃ
 ತ ತಾ ತಿ ತೀ ತು ತ್ತ ತೃ ತೆ ತೈ ತೊ ತೌ ತಂ ತಃ
 ಪ ಪಾ ಪಿ ಪೀ ಪು ಪ್ಪ ಪೃ ಪೆ ಪೈ ಪೊ ಪೌ ಪಂ ಪಃ

ಒತ್ತುಕ್ಷರಗಳು.

ಗ	+	ಲ	=	ಗ್ಲ	(ಗ್ಲಾನಿ)
ಘ	+	ನ	=	ಘ್ನ	(ವಿಘ್ನ)
ಚ	+	ಚ	=	ಚ್ಚ	(ಕಚ್ಚಾ)
ತ	+	ಥ	=	ತ್ಥ	(ಪತ್ಥರ)
ನ	+	ನ	=	ನ್ನ	(ಅನ್ನ)
ಷ	+	ಕ	=	ಷ್ಕ	(ಶುಷ್ಕ)
ಷ	+	ಮ	=	ಷ್ಮ	(ಚಷ್ಟಾ)
ಲ	+	ಲ	=	ಲ್ಲ	(ಅಲ್ಲ)

ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ರ ಕಾರದ ಒತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಛ	+	ರ	=	ಛ್ಠ	(ಕೃಛ್ಠ)
ಠ	+	ರ	=	ಠ್ಠ	(ರಾಠ್ಠ)
ಡ	+	ರ	=	ಡ್ಠ	(ತ್ರಿಪುಂಡ್ಠ)
ದ	+	ರ	=	ದ್ಠ	(ಭದ್ಠ)
ಕ	+	ರ	=	ಕ್ಠ	(ಕ್ರಮ)
ಮ	+	ರ	=	ಮ್ಠ	(ನಮ್ರ)

ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ರ ಕಾರದ ಒತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಾಳೆ:-

ಅರ್ಜುನ, ಅರ್ಥ, ಧರ್ಮ, ಕರ್ಮ, ಜಾರ್ಜ, ಮರ್ಮ

ದ, ಧ, ಹ ಅಕ್ಷರಗಳು ಹೀಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ:-

ದ + ಧ = ಢ್ನ ಯಾ ಢ್ನ (ಬುದ್ಧಿ, ಬುದ್ಧಿ)

ದ + ಮ = ಢ್ನ ಯಾ ಢ್ನ (ಪದ್ಮ, ಪದ್ಮ)

ದ + ಯ = ಢ್ನ ಯಾ ಢ್ನ (ವಿಧ್ಯಾ, ವಿಧ್ಯಾ)

ದ + ವ = ಢ್ನ ಯಾ ಢ್ನ (ದ್ವಾಪರ, ದ್ವಾಪರ)

ಹ + ಮ = ಢ್ನ ಯಾ ಢ್ನ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ)

ಹ + ಯ = ಢ್ನ ಯಾ ಢ್ನ (ಗುಹ್ಯ, ಗುಹ್ಯ)

ಠ, ಡ ಅಕ್ಷರಗಳು ಹೀಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ:-

ಠ + ಠ = ಢ್ನ ಯಾ ಢ್ನ (ಠ್ಠ, ಠ್ಠ)

ಡ + ಡ = ಢ್ನ ಯಾ ಢ್ನ (ಗಡ್ಡಾ, ಗಡ್ಡಾ)

ಅಂಕಗಳು

೧ ೨ ೩ ೪ ೫ ೬ ೭ ೮ ೯ ೧೦

ಕೆಲವು ವ್ಯಂಜನಗಳ ಕೆಳಗೆ ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಡುವರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಗಂಟಲದಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾಗುವುದು:-

ಕ ಖ ಗ ಙ ಫ ಡ ಢ

೧ನೆಯ ಪಾಠ

ನಾಮಗಳು

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿನ ಹೆಸರುಗಳು ನಾಮಗಳೆನಿಸುವವು.
ಈ ನಾಮಗಳಿಗೆ “ ಸಂಜ್ಞಾ ” ಎನ್ನುವರು.

ಮೋಹನ	ಮೋಹನ	ರಾಧಾ	ರಾಧೆ
ಫಹಾಡ್	ಬೆಟ್ಟ	ಘೋಡಾ	ಕುದುರೆ
ಘರ	ಮನೆ	ಕಾಗಜ್	ಕಾಗದ
ಆದಮಿ	ಮನುಷ್ಯ	ಔರತ	ಹೆಂಗುಸು
ಲಡ್ಕಾ	ಹುಡುಗ	ಲಡ್ಕೀ	ಹುಡುಗಿ
ಗಾँವ	ಹಳ್ಳಿ	ಶಹರ	ಪಟ್ಟಣ
ಫಲ	ಹಣ್ಣು	ಕಮರಾ	ಕೋಣೆ
ಪೆಡ್	ಮರ	ಘಡೀ	ಗಡಿಯಾರ
ಕಪಡಾ	ಬಟ್ಟೆ	ಹಾಥಿ	ಆನೆ

ಕನ್ನಡದ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಂತೆಯೇ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯ ವಾಕ್ಯರಚನೆಯೂ ಇರುವುದು. ಮೊದಲು ಕರ್ತೃ, ಆ ಮೇಲೆ ಕರ್ಮ, ಕೊನೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಬರುವುದು.

ಉದಾಹರಣೆ: ಮೋಹನನು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನ ತಾನೆ.

ಮೋಹನ ಫಲ ಖಾತಾ ಹೈ।

ಸರ್ವನಾಮಗಳು

ನಾಮಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಬರುವ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸರ್ವನಾಮಗಳೆಂದು ಎನ್ನುವರು.

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

ಮೆ ನಾನು

ಹಮ ನಾವು

ತು ನೀನು

{ ತುಮ ನೀನು
ಆಪ ತಾವು

ವಹ ಅವನು, ಅವಳು, ಅದು

ವೆ ಅವರು, ಅವು

ಯಹ ಇವನು, ಇವಳು, ಇದು

ಯೆ ಇವರು, ಇವು

ಹೊ ಇರು ಎಂಬ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಕೂಡ ಸರ್ವನಾಮಗಳು

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

ಮೆ ಹೆ ನಾನು ಇದ್ದೀನೆ.

ಹಮ ಹೆ ನಾವು ಇದ್ದೇವೆ

ತು ಹೆ ನೀನು ಇದ್ದೀ.

ತುಮ ಹೊ } ನೀನು ಇದ್ದೀರಿ.
ಆಪ ಹೆ } ತಾವು ಇದ್ದೀರಿ.

ವಹ ಹೆ } ಅವನು ಇದ್ದಾನೆ.
ಅವಳು ಇದ್ದಾಳೆ.
ಅದು ಇದೆ.

ವೆ ಹೆ } ಅವರು ಇದ್ದಾರೆ.
ಅವು ಇವೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧

ಖಿಸಾಬ } ಪುಸ್ತಕ
ಪುಸ್ತಕ }

ಸ್ವಾಹಿ ಮಸಿ
ಕುರ್ಸಿ ಕುರ್ಚಿ

मेज़	ಮೇಜು	क्या	ಏನು
कौन	ಯಾರು	दवात	ದಾತಿ, ಮಸಿಕುಡಿಕೆ
क़लम	ಲೆಕ್ಕುಣಿಕೆ	यहाँ	ಇಲ್ಲಿ
कहाँ	ಎಲ್ಲಿ	वहाँ	ಅಲ್ಲಿ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

१. यह किताब है। २. यह क्या है? ३. मैं मोहन हूँ।
४. मैं कौन हूँ? ५. वह क़लम है। ६. वह क्या है? ७. मेज़
यहाँ है। ८. मेज़ कहाँ है? ९. दवात वहाँ है। १०. दवात
कहाँ है?

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

१. ನಾನು ಹುಡುಗನಿದ್ದೇನೆ. २. ಅವಳು ಹುಡುಗೆ ಇದ್ದಾಳೆ.
३. ನಾನು ಯಾರು? ४. ಅವಳು ಯಾರು? ५. ಪುಸ್ತಕವು ಇಲ್ಲಿ
ಇದೆ. ६. ಪರ್ವತವು ಅಲ್ಲಿ ಇದೆ. ७. ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ?
८. ಅದು ಕಾಗದವು ಇರುತ್ತದೆ. ९. ಅದು ಏನು? १०. ಇದು ಕುದುರೆ
ಇರುತ್ತದೆ.

ಪಾಠ ೨.

ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿಗೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ತಾ, ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ತೇ; ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನಗಳಲ್ಲಿ ತೀ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೊ ಧಾತುವಿನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪುರುಷ-ವಚನಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಬೇಕು.

ಪಢ ಓದು

ಕರ್ತೃ-ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

मैं पढ़ता हूँ नಾನು ಓದುತ್ತೇನೆ. हम पढ़ते हैं ನಾವು ಓದುತ್ತೇವೆ.
 तू पढ़ता है ನೀನು ಓದುತ್ತೀ. तुम पढ़ते हो ನೀವು ಓದುತ್ತೀರಿ.
 आप पढ़ते हैं) ತಾವು ಓದುತ್ತೀರಿ
 वह पढ़ता है } ಅವನು ಓದುತ್ತಾನೆ. वे पढ़ते हैं } ಅವರು ಓದುತ್ತಾರೆ.
 ಅದು ಓದುತ್ತದೆ } ಅವು ಓದುತ್ತವೆ.

ಕರ್ತೃ-ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

मैं पढ़ती हूँ ನಾನು ಓದುತ್ತೇನೆ. हम पढ़ती हैं ನಾವು ಓದುತ್ತೇವೆ.
 तू पढ़ती है ನೀನು ಓದುತ್ತೀ. तुम पढ़ती हो ನೀವು ಓದುತ್ತೀರಿ.
 आप पढ़ती हैं) ತಾವು ಓದುತ್ತೀರಿ.
 वह पढ़ती है } ಅವಳು ಓದುತ್ತಾಳೆ. वे पढ़ती हैं } ಅವರು ಓದುತ್ತಾರೆ

ಅಭ್ಯಾಸ ೨.

खा	ತಿನ್ನು	पी	ಕುಡಿ
आ	ಬಾ	जा	ಹೋಗು
बोल	ಮಾತನಾಡು	खेळ	ಆಟವಾಡು
उठ	ಏಳು	बैठ	ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳು
कर	ಮಾಡು	गेंद	ಚೆಂಡು
पानी	ನೀರು	फल	ಹಣ್ಣು
ख़त	ಪತ್ರ, ಕಾಗದ	मदरसा	ಪಾಠಶಾಲೆ
लिख	ಬರೆ	देख	ನೋಡು

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. मैं खाता हूँ । ೨. तुम क्या खाते हो ? ೩. सीता गेंद खेलती है । ೪. राम मद्रसा जाता है । ೫. तुम कहाँ जाते हो ? ೬. हम पानी पीते हैं । ೭. वे हिंदुस्तानी बोलती हैं । ೮. आप किताब पढ़ते हैं । ೯. वह खत लिखता है । ೧೦. तू क्या करता है ?

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಜೋಸಫನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ೨ ಸರೋಜನಿಯು ಹತ್ರವನ್ನು ಓದುತ್ತಾಳೆ. ೩. ಬಸವನು ಚಿಂಡನ್ನು ಅಡುತ್ತಾನೆ. ೪. ಅವರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ? ೫. ನೀವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ೬ ಅವನು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ೭. ಅನಂದನು ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ೮. ಸೀತೆಯು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ೯. ತಾವು ಏನು ಬರೆಯುತ್ತೀರಿ ? ೧೦. ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಪಾಠ ೩.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ

ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರಂತ ಧಾತುವಿಗೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ ಏಕವಚನ(ಞೆ)ದಲ್ಲಿ ಆಂಗಾ, ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ ಬಹುವಚನ [ತುಮ] ದಲ್ಲಿ ಆಂಗೊ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಇತರ ಪುರುಷಗಳ ಏಕವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಆಂಗಾ ಬಹುವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಆಂಗೊ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ತೃವು ಪ್ರೀಲಿಂಗವಿದ್ದಾಗ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಅಂತ್ಯದ ಗಾ, ಗೆ ಗಳು
ಗಿ ಅಗುತ್ತವೆ.

ಬೈಠ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳು

ಕರ್ತೃ-ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

ಮೈ ಬೈಠ್‌ಗಾ	ನಾನು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವೆನು.	ಹಮ ಬೈಠೆಗೊ	ನಾವು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವೆವು.
ತು ಬೈಠೆಗಾ	ನೀನು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವಿ.	ತುಮ ಬೈಠೆಗೊ	ನೀವು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವಿರಿ. ತಾವು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವಿರಿ.
		ಆಪ ಬೈಠೆಗೊ	
ವಹ ಬೈಠೆಗಾ	ಅವನು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವನು. ಅದು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವದು.	ವೆ ಬೈಠೆಗೊ	ಅವರು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವರು. ಅವು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವವು.

ಕರ್ತೃ-ಪ್ರೀಲಿಂಗ

ಮೈ ಬೈಠ್‌ಗಿ	ನಾನು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವೆನು.	ಹಮ ಬೈಠೆಗಿ	ನಾವು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವೆವು.
ತು ಬೈಠೆಗಿ	ನೀನು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವಿ.	ತುಮ ಬೈಠೆಗಿ	ನೀವು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಿರಿ. ತಾವು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಿರಿ.
		ಆಪ ಬೈಠೆಗಿ	
ವಹ ಬೈಠೆಗಿ	ಅವಳು ಕುಳಿತು- ಕೊಳ್ಳುವಳು.	ವೆ ಬೈಠೆಗಿ	ಅವರು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವರು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೩.

ಸೀಖ ಕಲಿ
ಜಾನ ತಿಳಿ

ಸಿಖಾ ಕಲಿಸು
ಪಹಿಚಾನ ಗುರುತಿಸು

ಸುನ ಅಲಿಸು		ಪೂಠ ಕೇಳು
ಪದಾ ಓದಿಸು		ಲಿಖಾ ಬರೆಯಿಸು
ಁಸ್ತಾದ ಅಧ್ಯಾಪಕ	} ಗುರು, ಮಾಸ್ತರ	ವಿಧಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಢಾಡ್ಫೆ ಸಹೋದರ		ಬಹನ ಸಹೋದರಿ
ಢಾಣ್ಫೆ ತಾಯಿ		ಪಿತಾ ತಂದೆ
ಕಲ ನಾಳೆ, ನಿನ್ನೆ		ಪರಸಿಂ ನಾಡದು, ಮೊನ್ನೆ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಬಹನ ಪರಸಿಂ ಬೆಗಲೂರ ಜಾಯೆಗಿ । ೨. ಪಿತಾಜಿ ಕಲ ಬಂದೆ ಜಾಯೆಗಿ ।
೩. ಮೆ ಅಂಗ್ರೆಜಿ ಸೀಖುಂಗಾ । ೪. ಅಧ್ಯಾಪಕ ಕಿತಾಬ ಪದಾಯೆಗಿ । ೫. ಸೀತಾ ಗೀತ ಸುನೆಗಿ । ೬. ಢಾಡ್ಫೆ, ತುಢ ಕಹಾಣ್ಫೆ ಬೆಡುಗಿ ? ೭. ಢಾಣ್ಫೆ ಕ್ಯಾ ಪೂಠೆಗಿ ?
೮. ಆಪ ಪರಸಿಂ ಕ್ಯಾ ಲಿಖಾಯೆಗಿ ? ೯. ವೆ ಕಲ ಸಿನೆಢಾ ಡೆಖೆಗಿ ।
೧೦. ಬಹ ಪಢ್ಫಿಚಾನೆಗಾ ?

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಮೂಹನನು ನಾಳೆ ಚೆಂಡನ್ನು ಅಡುವನು. ೨. ನಾನು ನೂೂಡುವೆನು. ೩. ಸೀತೆಯು ಬರುವಳು. ೪. ಅವರು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುವರು. ೫. ನೀವು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದುವಿರಿ. ೬. ಅವಳು ನಾಳೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಳೊ? ೭. ಸಹೋದರನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೂಡುವನು. ೮. ತಂದೆಯವರು ಏನು ಓದಿಸುವರು. ೯. ತಾಯಿಯು ಏನು ಕೂಡುವಳು ? ೧೦. ಸಹೋದರಿಯು ಅಲಿಸುವಳು.

ಪಾಠ ೪.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತಕಾಲ

ಅಕಾರಾಂತ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಆ, ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ
ಉ; ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿಕೆ, ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿಕೆ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನೂ ಉಳಿದ
ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವಚನಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಯಾ, ಯೇ; ಯಿ, ಯಿ
ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಠ ಏಳು

ಕರ್ತೃ-ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

ಮೆಠ ಉಠ ನಾನು ಎದ್ದೆನು.

ಹಮ ಉಠ ನಾವು ಎದ್ದೆವು.

ತುಠ ಉಠ ನೀನು ಎದ್ದೆ.

ತುಮ ಉಠ | ನೀವು ಎದ್ದಿರಿ.

ಆಪ ಉಠ | ತಾವು ಎದ್ದಿರಿ.

ವಹ ಉಠ | ಅವನು ಎದ್ದನು.
| ಅದು ಎದ್ದಿತು.

ವೇ ಉಠ | ಅವರು ಎದ್ದರು.
| ಅವು ಎದ್ದವು.

ಕರ್ತೃ-ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

ಮೆಠಿ ಉಠಿ ನಾನು ಎದ್ದೆನು.

ಹಮಿ ಉಠಿ ನಾವು ಎದ್ದೆವು.

ತುಠಿ ಉಠಿ ನೀನು ಎದ್ದೆ.

ತುಮಿ ಉಠಿ | ನೀವು ಎದ್ದಿರಿ.

ಆಪಿ ಉಠಿ | ತಾವು ಎದ್ದಿರಿ.

ವಹಿ ಉಠಿ ಅವಳು ಎದ್ದಳು.

ವೇಠಿ ಉಠಿ ಅವರು ಎದ್ದರು.

ಆ ಬಾ

ಕರ್ತೃ-ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಮೈ ಆಯಾ ನಾನು ಬಂದೆನು.	ಹಮ ಆಯೆ ನಾವು ಬಂಡೆವು.
ತು ಆಯಾ ನೀನು ಬಂದೆ.	ತುಮ ಆಯೆ } ನೀವು ಬಂದಿರಿ.
	ಆಪ ಆಯೆ } ತಾವು ಬಂದಿರಿ.
ವಹ ಆಯಾ } ಅವನು ಬಂದನು.	ವೆ ಆಯೆ } ಅವರು ಬಂದರು.
	ಅದು ಬಂತು. } ಅವು ಬಂದವು

ಕರ್ತೃ-ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

ಮೈ ಆಯಿ ನಾನು ಬಂದೆನು.	ಹಮ ಆಯಿ ನಾವು ಬಂದೆವು.
ತು ಆಯಿ ನೀನು ಬಂದೆ.	ತುಮ ಆಯಿ } ನೀವು ಬಂದಿರಿ.
	ಆಪ ಆಯಿ } ತಾವು ಬಂದಿರಿ.
ವಹ ಆಯಿ ಅವಳು ಬಂದಳು.	ವೆ ಆಯಿ ಅವರು ಬಂದರು.

ಹೊ ಮತ್ತು ಜಾ ಧಾತುಗಳ ಕೆಳಗಿನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ಹೊ ಆಗು

ಕರ್ತೃ-ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಮೈ ಹುಆ ನಾನು ಆದೆನು.	ಹಮ ಹುಆ ನಾವು ಆದೆವು.
ತು ಹುಆ ನೀನು ಆದೆ.	ತುಮ ಹುಆ } ನೀವು ಆದಿರಿ.
	ಆಪ ಹುಆ } ತಾವು ಆದಿರಿ.
ವಹ ಹುಆ } ಅವನು ಆದನು.	ವೆ ಹುಆ } ಅವರು ಆದರು.
	ಅದು ಆಯಿತು. } ಅವು ಆದವು.

ಕರ್ತೃ-ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

मैं हुई नಾನु ಆದೆನು.

हम हुई नಾವು ಆದೆವು.

तू हुई ನೀನು ಆದೆ.

तुम हुई } ನೀವು ಆದಿರಿ.

आप हुई } ತಾವು ಆದಿರಿ.

वह हुई ಅವಳು ಆದಳು.

वे हुई ಅವರು ಆದರು.

जा ಹೋಗು

ಕರ್ತೃ-ಪುಲಿಂಗ

मैं गया नಾನು ಹೋದೆನು. हम गये ನಾವು ಹೋದೆವು.

तू गया ನೀನು ಹೋದೆ. तुम गये } ನೀವು ಹೋದಿರಿ.

आप गये } ತಾವು ಹೋದಿರಿ.

वह गया } ಅವನು ಹೋದನು } ಅವರು ಹೋದರು.
 ಅದು ಹೋಯಿತು. वे गये } ಅವು ಹೋದವು.

ಕರ್ತೃ-ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

मैं गयी नಾನು ಹೋದೆನು. हम गयीं ನಾವು ಹೋದೆವು.

तू गयी ನೀನು ಹೋದೆ. तुम गयीं } ನೀವು ಹೋದಿರಿ.

आप गयीं } ತಾವು ಹೋದಿರಿ

वह गयी ಅವಳು ಹೋದಳು. वे गयीं ಅವರು ಹೋದರು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೪.

ಚಲ	ನಡೆ	ದೌಡ	ಓಡು
ಸೊ	ಮಲಗು, ನಿದ್ರಿಸು	ಮುನಾ	ಹೇಳು, ಕೇಳಿಸು
ಮಾರ	ಹೊಡೆ	ಜಾಗ	ಎಚ್ಚರಾಗು
ಹೈಸ	ನಗು	ಠಹರ	ನಿಲ್ಲು
ಲಾ	ತರು	ಲೌಟ್	ಹಿಂತಿರುಗು
ತರಕಾರಿ	ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆ	ಬಾಜಾರ	ಪೇಟೆ
ಖಿಲೌನಾ	ಅಟಿಗೆ ಸಾಮಾನು	ದಫತರ	ಕಚೇರಿ
ಕುರ್ತಾ	ಪೈರಣ, ಅಂಗಿ	ಅದಾಲತ	ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಕೋರ್ಟು
ಮಿಠಾई	ಮಿಠಾಯಿ	ಡಾಕ-ಘರ	ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿ, ಪೋಸ್ಟ್-ಆಫೀಸ್
ಕಹಾನಿ	ಕತೆ	ಫೂಲ	ಹೂವು
ಘರ	ಮನೆ	ಕಮರಾ	ಕೋಣೆ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. वह बाज़ार गया । २. आप अदालत आये । ३. निर्मला सात बजे सोयी । ४. हसन कब जागा ? ५. वे क्या बोले ? ६. आप कहाँ बैठे ? ७. तुम कहाँ गयीं ? ८. तू कहाँ चला ? ९. लड़की हँसी । १०. लड़का डाक-घर गया ।

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಅವರು ಕಾಯಿಸಲಿ ಯನ್ನು ತಂದರು. ೨. ನೀವು ನಿರ್ದಿಸಿದಿರಿ.
 ೩. ರಾಮನು ಕಚೇರಿಗೆ ಬಂದನು. ೪. ಹುಡುಗೆಯು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು?
 ೫. ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದೆನು. ೬. ನಾವು ಕುಳಿತೆವು. ೭. ತಾವು ಎಲ್ಲಿ
 ಕುಳಿತರಿ? ೮. ರಾಮನು ಪೋಸ್ಟ್-ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋದನೋ? ೯. ಅವರು
 ಹೂವು ತಂದರು. ೧೦. ಜಾನಕಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು.

ಪಾಠ ೫.

ಲಿಂಗಗಳು

ಹಿಂದುಸ್ತಾನೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಗಳೆಂದು ಎರಡೇ
 ಲಿಂಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸರ್ಜೀವ ಮತ್ತು ನಿರ್ಜೀವ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಇವೆರಡೇ
 ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗವು ಇಲ್ಲ.

ಲಿಂಗಭೇದದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡಿ
 ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ನಾಮಗಳ ಲಿಂಗವು ರೂಢಿಯಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಮಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ವಿಶೇಷಣಗಳ ಸಹಾಯ
 ದಿಂದಲೂ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು
 ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬಹುದು.

ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಔಕಾರಾಂತ ನಾಮಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾಗಿವೆ.

ಉದಾ:- ಧರ ಮನೆ, ಕಾಗುಜ ಕಾಗದ, ಫೆಡ್ ಮರ, ಫಲ ಹಣ್ಣು

ಅಪವಾದಗಳು:- ಕಿತಾವ ಪುಸ್ತಕ, ಕಲಮ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ, ಆಣ್ವ ಕಣ್ಣು,
ನಾಕ ಮೂಗು, ದೀವಾರ ಗೋಡೆ, ಮೆಜ್ ಮೇಜು

ಆಕಾರಾಂತ ನಾಮಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾಗಿವೆ.

ಉದಾ:- ಕಮರಾ ಕೋಣೆ, ಕಪಡಾ ಬಟ್ಟೆ, ಪಹಿಯಾ ಕಾಲು, ಚಕ್ರ;
ಆಡಾ ಹಿಟ್ಟು; ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಪವಾದಗಳು:- ಹವಾ ಹವೆ, ದುನಿಯಾ ಜಗತ್ತು, ದವಾ ಔಷಧ, ಸಜಾ ಶಿಕ್ಷೆ.

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

ಛಕಾರಾಂತ ನಾಮಗಳು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಾಗಿವೆ.

ಉದಾ:- ರುಚಿ ರುಚಿ, ಅಗ್ನಿ ಬೆಂಕಿ, ಮತಿ ಬುದ್ಧಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಛಕಾರಾಂತ ನಾಮಗಳೂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಾಗಿವೆ.

ಉದಾ:- ನದಿ ನದಿ, ರೋದಿ ರೊಟ್ಟಿ, ಕುರ್ಸಿ ಕುರ್ಚಿ, ಟೊಪಿ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ,
ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಪವಾದಗಳು:- ಪಾನಿ ನೀರು, ಮೋತಿ ಮುತ್ತು, ಘಿ ತುಪ್ಪ, ದಹಿ ಮೊಸರು.

ತಕಾರಾಂತ ನಾಮಗಳೂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:- ರಾತ ರಾತ್ರಿ, ಬಾತ ಮಾತು, ತಬಿಯತ ಪ್ರಕೃತಿ, ಅರೋಗ್ಯ
ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಪವಾದಗಳು:- ಖತ ಪತ್ರ, ಮಾತ ಅನ್ನ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೫

ರಸ್ಸಾ ಹಗ್ಗ

ಟೋಕರಿ ಸಣ್ಣ ಬುಟ್ಟಿ

ಜೂತಾ ಕಾಲ್ಮರಿ

ಚಮಡಾ ಚರ್ಮ

ಶೇರ ಸಿಂಹ

ಬಿಲ್ಲೆ ಬೆಕ್ಕು

ಮೋರ ನವಿಲು	ಬುಲಬುಲ ಬುಲ್‌ಬುಲ್ ಪಕ್ಷಿ
ನಾಡ್ ಹಜಾಮ	ಹಜಾಮತ ಕ್ಷೌರ
ಬಡ್ಡೆ ಬಡಿಗ	ಹಲ ರೆಂಟಿ, ನೇಗಲು
ಗಾಯ ಹಸು, ಆಕಳು	ಬೈಲ ಎತ್ತು
ವೃಹಾ ಇಲಿ	ಬೈಸ ಎಮ್ಮೆ
ಘಾಸ ಹುಲ್ಲು	ಚರಾ ಮೇಯಿಸು

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಗಾಯ ದ್ವಿ ದೇತಿಯೆ ಹೈ | ೨. ಮೋರ ನಾಚತಾ ಹೈ | ೩. ಬಿಲ್ಲಿಯೆ ದ್ವಿ ಪಿಯೆಗಿಯೆ | ೪. ರಾಮ ಬೈಸ ಚರಾತಾ ಹೈ | ೫. ಸೀತಾ ಜ್ವತಾ ಪಹನತಿಯೆ ಹೈ | ೬. ಬೈಲ ಹಲ ಖೀಚತೆ ಹೈ | ೭. ನಾಡ್ ಹಜಾಮತ ಬನಾತಾ ಹೈ | ೮. ಮೋರ ಕಹಾ ಬೈತಾ ಹೈ ? ೯. ಬುಲಬುಲ ಗೀತ ಗಾತಿಯೆ ಹೈ | ೧೦. ಶೋರ ಕಹಾ ಗಯಾ ?

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ರಾಮನು ಆಕಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಮ್ಮೆಯು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ೨. ಬೆಕ್ಕು ಇಲಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ. ೩. ಸೀತೆಯು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು ? ೪. ಅವರು ಯಾವಾಗ ಬಂದರು ? ೫. ಬಡಿಗನು ಯಾವಾಗ ಮನೆಗೆ ಬರುವನು ? ೬. ಕ್ಷೌರವನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡುವರು ? ೭. ಚರ್ಮವು ಎಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ? ೮. ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರು ತರುತ್ತಾರೆ ? ೯. ಹಗ್ಗವು ಎಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ ?

ಸಾಠ ೬.

ವಚನಗಳು

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಏಕವಚನ ಮತ್ತು ಬಹುವಚನಗಳು ಎಂದು ಎರಡೇ ವಚನಗಳಿರುವವು.

ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಆಕಾರಾಂತ ನಾಮಗಳು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಉಕಾರಾಂತ ವಾಗುತ್ತವೆ. ಉಳಿದ ನಾಮಗಳು ಎರಡೂ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನೂ ಹೊಂದದೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿಯುವವು.

ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಱಡಕಾ ಹುಡುಗ	ಱಡಕೆ ಹುಡುಗರು
ಘೋಡಾ ಕುದುರೆ	ಘೋಡೆ ಕುದುರೆಗಳು
ಘರ ಮನೆ	ಘರ ಮನೆಗಳು
ಫತ್ಥರ ಕಲ್ಲು	ಫತ್ಥರ ಕಲ್ಲುಗಳು
ಡಾಕ್ಟಿ ದರೋಡೆಗಾರ	ಡಾಕ್ಟಿ ದರೋಡೆಗಾರರು
ಛಾಝೆ ಸಹೋದರ	ಛಾಝೆ ಸಹೋದರರು

ಅಕಾರಾಂತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಉಕಾರಾಂತ ವಾಗುತ್ತವೆ.

ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
ಕಿತ್ತಾವ ಪುಸ್ತಕ	ಕಿತ್ತಾವೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು
ಕಿತ್ತಿ ವಸ್ತು	ಕಿತ್ತಿ ವಸ್ತುಗಳು
ಆಱ್ವ ಕಣ್ಣು	ಆಱ್ವೆ ಕಣ್ಣುಗಳು
ಸಂದ್ಕ ವೆಟ್ಟಿಗೆ	ಸಂದ್ಕೆ ವೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು
ಬಹನ ಸಹೋದರಿ	ಬಹನೆ ಸಹೋದರಿಯರು
ಬಾತ ಮಾತು	ಬಾತೆ ಮಾತುಗಳು

ಇ, ಇಕಾರಾಂತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಇಯ್ ಆಗುತ್ತವೆ. ಇ ಕಾರಾಂತ ಶಬ್ದದ ಅಂತಿಮ ಅಕ್ಷರವು ಹೃಸ್ವವಾದ ಮೇಲೆ ಇಯ್ ಸೃಷ್ಟಿಯವು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಏಕವಚನ		ಬಹುವಚನ	
ಲಿಪಿ	ಲಿಪಿ, ಅಕ್ಷರ	ಲಿಪಿಯಾँ	ಲಿಪಿಗಳು ಅಕ್ಷರಗಳು
ಶಕ್ತಿ	ಶಕ್ತಿ, ಬಲ	ಶಕ್ತಿಯಾँ	ಶಕ್ತಿಗಳು
ತಿಥಿ	ತಿಥಿ	ತಿಥಿಯಾँ	ತಿಥಿಗಳು
ಲಡಕಿ	ಹುಡುಗಿ	ಲಡಕಿಯಾँ	ಹುಡುಗಿಯರು
ಸಾಡಿ	ಸೀರೆ	ಸಾಡಿಯಾँ	ಸೀರೆಗಳು
ನದಿ	ನದಿ	ನದಿಯಾँ	ನದಿಗಳು

ಉಳಿದ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಶಬ್ದಗಳ ಅಂತ್ಯಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಂ ಅಥವಾ ಯೆ ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಬಹುವಚನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಏಕವಚನ		ಬಹುವಚನ	
ಲತಾ	ಬಳ್ಳಿ	ಲತಾಯೆ	ಬಳ್ಳಿಗಳು
ಕಥಾ	ಕಥೆ	ಕಥಾಯೆ	ಕಥೆಗಳು
ಸೇನಾ	ಸೈನ್ಯ	ಸೇನಾಯೆ	ಸೈನ್ಯಗಳು
ವಸ್ತು	ವಸ್ತು	ವಸ್ತುಂ	ವಸ್ತುಗಳು
ಯಾತ್ರಾ	ಯಾತ್ರೆ	ಯಾತ್ರಾಯೆ	ಯಾತ್ರೆಗಳು
ಪಾಠಶಾಲಾ	ಪಾಠಶಾಲೆ	ಪಾಠಶಾಲಾಯೆ	ಪಾಠಶಾಲೆಗಳು

ಅಭ್ಯಾಸ ೬.

ದಿನ	ಹಗಲು	ರಾತಕೊ	ರಾತ್ರಿಗೆ
ಸುಬಹ	ಬೆಳಿಗ್ಗೆ	ಶಾಮಕೊ	ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ
ಸೌದಾಗರ	ವ್ಯಾಪಾರಿ	ಕಿಸಾನ	ಒಕ್ಕಲಿಗ
ಚರಖಾ	ರಾಟೆ	ಠಡೆ	ಅರಳೆ
ಕಾತ	ನೂಲುತೆಗೆ	ಸೂತ	ದಾರ
ಖೇತ	ಹೊಲ	ಜೊತ	ಹೊಡು
ಪಹನ	ಧರಿಸು	ಬೇಚ	ಮಾರು
ಗಿರ	ಬೀಳು	ಚಡ	ಎರು

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಕಿಸಾನ ಸುಬಹ ಖೇತ ಜಾತಾ ಹೈ | ೨. ಸೌದಾಗರ ಚೀಜೆ ಬೇಚತಾ ಹೈ | ೩. ಲಡಕೀ ಕಲ ಸೂತ ಕಾತೆಗಿ | ೪. ಲಡಕೆ ಶಾಮಕೊ ಖೇಲೆಗೊ | ೫. ಆಪ ಕಹಾಂ ಗಯೆ ? ೬. ವೆ ಸುಬಹ ಬಾಜಾರ ಗಯೆ | ೭. ಬೈಲ ಹಲ ಜೊತತೆ ಹೈ | ೮. ಮೈ ಕಪಡಾ ಪಹನಂಗಾ | ೯. ಬಹನೆಂ ಮಿಠಾಡಿಯಾಂ ಖಾಯೆಗಿ | ೧೦. ತುಮ ಕಲ ಕಹಾಂ ಸೋಯೆ ?

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ನಾವು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದೆವು. ೨. ನೀವು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಹೋಗುವಿರಿ? ೩. ರಾಧೆಯು ನೂಲು ತೆಗೆಯುವಳು. ೪. ಗೋವಿಂದನು ಏನು ಮಾತಾಡಿದನು? ೫. ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ನೀವು ಸಿನೇಮಾಕ್ಕೆ ಹೋದಿರೋ? ೬. ಅವರ ಮನೆಯು ಅಲ್ಲಿ ಇದೆ. ೭. ಕುದುರೆಗಳು ಓಡಿದವು. ೮. ಹುಡುಗೆಯರು ಬಂದರು. ೯. ಪುಸ್ತಕಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಇವೆ? ೧೦. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾರೆ.

ಪಾಠ ೨.

ಆಜ್ಞಾರ್ಥ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿನ ಮೂಲ ರೂಪವೇ ವಿಧಿರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:- ತू जा ನೀसु हूँ, तू पीं ನೀनु कूडि, तू खेल नीनु ಆಡು.

ಧಾತುವಿಗೆ ಆ ಸೇರಿಸುವದರಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ ಬಹುವಚನದ ವಿಧಿರೂಪವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- तुम जाओ ನೀವು ಹೋಗಿರಿ. तुम खेलो ನೀವು ಆಡಿರಿ.
ಆಪವಾದಗಳು:- ले ಮತ್ತು दे ಇವು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಲೌ ಮತ್ತು ದೌ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತವೆ.

ಧಾತುವಿಗೆ ಇಯೆ ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಬಹುವಚನ ಗೌರವನಾಚಕದ ವಿಧಿರೂಪವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- आप जाइये ತಾವು ಹೋಗಿರಿ, आप खेलिये ತಾವು ಆಡಿರಿ.

ಆಪವಾದಗಳು:- कर, ले, दे, पीं ಧಾತುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ:-

आप कीजिये ತಾವು ಮಾಡಿರಿ.

आप लीजिये ತಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

आप दीजिये ತಾವು ಕೊಡಿರಿ.

आप पीजिये ತಾವು ಕುಡಿಯಿರಿ

ಅಭ್ಯಾಸ ೨.

ಪೆಡ	ಮರ	ಡಾಲ	ರೆಂಬೆ, ಕೊಂಬೆ, ಟೊಂಗೆ
ಮಲ	ತಿಕ್ಕು	ಪತ್ತಾ	ಎಲೆ
ಲಡ	ಜಗಳಾಡು, ಕಾದು	चाह	ಬಯಸು, ಇಚ್ಛಿಸು, ಪ್ರೀತಿಸು
ಚಾಕು	ಚಾಕು	काट	ಕೊಯ್ಯು
ಆಮ	ಮಾವಿನಹಣ್ಣು	चटाई	ಚಾಪೆ
ದರಿ	ಜಮಖಾನೆ	बिछा	ಹಾಸು
ನಹಾ	ಸ್ನಾನಮಾಡು	धो	ತೊಳೆ
ಅಬ	ಈಗ	कब	ಯಾವಾಗ

मत ಬೇಡ (ನಿಷೇಧಾರ್ಥ)

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ತು ಫಲ ಲಾ | ೨. ತುಮ ಘರ ಜಾಆ | ೩. ಆಪ ಕವಹರಿ
 ಜಾಇಯೆ | ೪. ಹುಸೇನ ತು ಮಸಜಿದ್ ಜಾ | ೫. ರಾಮ ತು ಸವೇರೆ ನಹಾ | ೬. ವಹ
 ಆಮ ಕಾಟತೀ ಹೈ | ೭. ರಾಘಾ ದರಿ ಬಿಠಾತೀ ಹೈ | ೮. ಆಪ ಕಾಮ
 ಕೀಜಿಯೆ | ೯. ತುಮ ಚಾಕು ದೊ | ೧೦. ತುಮ ಮತ ಲಡೊ |

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ನೀನು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನು. ೨. ನೀವು ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯಿರಿ.
 ೩. ತಾವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿರಿ. ೪. ಅವರು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಗೆಯು
 ವರು. ೫. ತಾವು ಹೂವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ೬. ನೀವು ಊಟ
 ಮಾಡಿರಿ. ೭. ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ೮. ತಾವು ನಾಟಕ ನೋಡಿರಿ.
 ೯. ನೀನು ಹಾಲು ಕುಡಿ. ೧೦. ನೀವು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿರಿ.

ಪಾಠ ಲ.

ವಿಶೇಷಣಗಳು

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷಣಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಶೇಷ್ಯಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುತ್ತವೆ.

ಉದಾಃ- ಲಾಲ ಫೂಲ ಕೆಂಪು ಹೂವು, ನರಮ ರೋಡಿ ಮೃದುವಾದ ರೊಟ್ಟಿ, ಖೂಬ್ಸೂರತ ಲಡಕೆ ಸುಂದರ ಹುಡುಗರು, ಕೀಮತೀ ಆಫ್ಫಾ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕನ್ನಡಿ.

ಆಕಾರಾಂತ ವಿಶೇಷಣಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಶೇಷ್ಯಗಳ ಲಿಂಗವಚನಗಳಂತೆ ವಾಕ್ಯಾಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಎಂದರೆ ಪು. ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಆಕಾರಾಂತ, ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಏಕಾರಾಂತ, ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಔಕಾರಾಂತ ವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾಃ— ಅಕ್ಷಾ ಲಡಕಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ, ಅಕ್ಷಿ ಲಡಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗರು, ಅಕ್ಷಿ ಲಡಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿ, ಅಕ್ಷಿ ಲಡಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗಿಯರು.

ಮೊಟಾ ದಪ್ಪವಾದ

ಪತಲಾ ತೆಳುವಾದ

ಮೀಟಾ ಸಿಹಿಯಾದ

ಕಡ್ಡಾ ಕಹಿಯಾದ

ಛೊಟಾ ಸಂಣ

ಬಡ್ಡಾ ದೊಡ್ಡ

ಖರಾಬ } ಕೆಟ್ಟ
ಬುರಾ }

ಉಮದಾ ಒಳ್ಳೆಯ

ಕಾಲಾ ಕರಿಯ	ನೀಲಾ ನೀಲವಾದ
ಹರಾ ಹಸರು	ಪೀಲಾ ಹಳದಿ
ಲೆವಾ ಉದ್ದವಾದ	ಕಚ್ಚಾ ಮಾಗದ
ಕರೈಲಾ ಹಾಗಲಕಾಯಿ	ಕೆಲಾ ಬಾಳೆ
ಸಾಫ್ ಸ್ವಚ್ಛ	ಲಾಲ ಕೆಂಪು

ಅಭ್ಯಾಸ ೮.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. यह आम मीठा है । २. करैले कडुअ हैं । ३. वह मोटा कपड़ा दूकानमें खरीदता है । ४. कच्चे केले हरे होते हैं । ५. वह छोटा आदमी कहाँ जाता है ? ६. बुरे लड़के पाठशाला नहीं जाते हैं । ७. वह औरत बहुत पतली है । ८. दवातमें काली स्याही है । ९. तुम नीले आकाशमें क्या देखते हो ? १०. वे बहुत खराब आदमी हैं ।

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ನಿಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಮನೆಯು ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ ?
 ೨. ಅಹಮದನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ೩.
 ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣಗಳಿವೆ ೪ ರಾಮನ
 ಮನೆಯ ಬೆಕ್ಕು ಕಪ್ಪು ಇದೆ. ೫. ಗಿಡದ ಎಲೆಗಳು ಹಸರಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೬. ರಾಮನ ಬಟ್ಟೆಯು ತೆಳ್ಳಗಿದೆ. ೭. ಅವನು ಸಿಹಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾನೆ. ೮. ರಹೀಮನು ಬಹಳ ಉದ್ದವಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಇದ್ದಾನೆ. ೯. ಇದು ದಪ್ಪವಾದ ಕಾಗದವು ಇರುತ್ತದೆ. ೧೦. ಸೀತೆಯು ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಅರಿವೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಪಾಠ ೯.

ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಗಳು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳು ಕರ್ತೃವಿನ ಮುಂದೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಹಿಂದೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:—मैं रोज़ पाठशाला जाता हूँ ನಾನು ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ

ಅಭ್ಯಾಸ ೯.

ಜಲ	ನೀರು	सिर्फ़	ಕೇವಲ
थोड़ा	ಸ್ವಲ್ಪ	ज्यादाह	ಹೆಚ್ಚು
अकसर	ಅಗಾಗ್ಗೆ, ಸದೇ ಸದೇ, ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ	कभी कभी	ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ
काफी	ಸಾಕಷ್ಟು	कुछ	ಕೆಲವು
धीरेधीरे	ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ	आजकल	ಇತ್ತೀಚೆಗೆ
तेज़	ತೀವ್ರವಾಗಿ	मिसाल	ಉದಾಹರಣೆ
ख़बर	ಸುದ್ದಿ	अख़बार	ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರ

ದುಶ್ಮನ	ವೈಂ	ದೊಸ್ತ	ಮಿತ್ರ
ಜಾನ	ತಿಳಿ	ಸಮಜ್ಜ	ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊ
ಹಿರನ	ಚಿಗಟೆ, ಜಿಂಕೆ	ದೊಡ್ಡ	ಓಡು

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. आजलक अखबारमें अच्छी अच्छी खबरें छपती हैं।
೨. वह घर अकसर आता है। ३. कुछ दिनसे तवियत खराब है।
४. वे कल बंगलूर जायेंगे। ५. यह घड़ी अच्छी है। ६. मैं अच्छी तरह जानता हूँ। ७. वह रोज़ काफ़ी दूध पीता है। ८. घोड़े हमेशा तेज़ दौड़ते हैं। ९. मैं कभी कभी सिनीमा देखता हूँ।
१०. अहमदके पास सिर्फ़ दो कपड़े हैं।

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಸಹೋದರಿಯು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೋ?
೨. ಶಿವಾಜಿಯು ಔರಂಗಜೇಬನ ವೈರಿಯು. ೩. ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನಿನ ಮಿತ್ರರು. ೪. ಹಿಂದೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಗೆಲೆತನವಿದೆ.
೫. ನಾಳೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾವು ಖಾದಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವೆವು.
೬. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಳ್ಳು ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ. ೭. ಜಾನಕಿಯು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಓಡುತ್ತಾಳೆ. ೮. ನಾಳೆ ಅವರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವರು? ೯. ಜಿಂಕೆಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುತ್ತವೆ. ೧೦. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಅನೇಕ ಜನರು ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾರೆ.

ಪಾಠ ೧೦.

ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಟು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ವಿಭಕ್ತಿಗಳು	ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು
ಪ್ರಥಮಾ-ಕರ್ತೃ	—, ನೆ ಉ
ದ್ವಿತೀಯಾ-ಕರ್ಮ	ಕೊ ಅನ್ನು
ತೃತೀಯಾ-ಕರಣ	ಸೆ ಇಂದ
ಚತುರ್ಥಿ-ಸಂಪ್ರದಾನ	ಕೊ, ಕೆ ಲಿಯೆ, ಕೆ ವಾಸ್ತಿ ಇಗೆ, ಅಕ್ಕೆ, ಓಸ್ಕರ.
ಪಂಚಮಿ-ಅಪಾದಾನ	ಸೆ ಇಂದ
ಷಷ್ಠಿ-ಸಂಬಂಧ	ಕಾ, ಕೆ, ಕೀ ಅ (ನ, ಳ, ದ, ರ, ಯ)
ಸಪ್ತಮಿ-ಅಧಿಕರಣ	ಘ, ಪರ ಅಲ್ಲಿ, ಒಳಗೆ, ಮೇಲೆ
ಅಷ್ಟಮಿ-ಸಂಬೋಧನ	ಹೆ, ಅಜಿ, ಅರೆ ಎ

ಬಾಲಕ ಹುಡುಗ

ಏಕವಚನ

೧. ಬಾಲಕ, ಬಾಲಕ ನೆ ಬಾಲಕನು
೨. ಬಾಲಕ ಕೊ ಬಾಲಕನನ್ನು
೩. ಬಾಲಕ ಸೆ ಬಾಲಕನಿಂದ

೪. ಬಾಲಕ ಕೋ, ಬಾಲಕ ಕೇ ಲಿಗ್, ಬಾಲಕ ಕೇ ವಾಸ್ತೆ ಬಾಲಕನಿಗೆ
೫. ಬಾಲಕ ಸೇ ಬಾಲಕನಿಂದ
೬. ಬಾಲಕ ಕಾ, ಬಾಲಕ ಕೇ, ಬಾಲಕ ಕೀ ಬಾಲಕನ
೭. ಬಾಲಕ ಮೇ, ಬಾಲಕ ಪರ ಬಾಲಕನಲ್ಲಿ, ಬಾಲಕನ ಮೇಲೆ
೮. ಹೇ ಬಾಲಕ ಬಾಲಕನೇ

ಆಕಾರಾಂತ ನಾಮಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪರವಾದಾಗ ಅವು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಆಕಾರಾಂತವಾಗುತ್ತವೆ.

೧. ಲಡಕಾ, ಲಡಕೇ ನೆ ಹುಡುಗನು
೨. ಲಡಕೇ ಕೋ ಹುಡುಗನನ್ನು
೩. ಲಡಕೇ ಸೇ ಹುಡುಗನಿಂದ
೪. ಲಡಕೇ ಕೋ
ಲಡಕೇ ಕೇ ಲಿಯೆ
ಲಡಕೇ ಕೇ ವಾಸ್ತೆ } ಹುಡುಗನಿಗೆ, ಹುಡುಗನಿಗಾಗಿ
೫. ಲಡಕೇ ಸೇ ಹುಡುಗನಿಂದ
೬. ಲಡಕೇ ಕಾ
ಲಡಕೇ ಕೇ
ಲಡಕೇ ಕೀ } ಹುಡುಗನ
೭. ಲಡಕೇ ಮೇ
ಲಡಕೇ ಪರ } ಹುಡುಗನಲ್ಲಿ,
ಹುಡುಗನ ಮೇಲೆ

ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಬಹುವಚನ ದಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪರವಾದಾಗ ಆಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಬಾಲಕ ಹುಡುಗ

ಬಹುವಚನ

೧. ಬಾಲಕ, ಬಾಲಕೋನೆ ಬಾಲಕರು
೨. ಬಾಲಕೋ ಕೋ ಬಾಲಕರನ್ನು
೩. ಬಾಲಕೋ ಸೇ ಬಾಲಕರಿಂದ
೪. ಬಾಲಕೋ ಕೋ
ಬಾಲಕೋ ಕೇ ಲಿಗ್ಗು
ಬಾಲಕೋ ಕೇ ವಸ್ತೇ } ಬಾಲಕರಿಗೆ, ಬಾಲಕರಿಗಾಗಿ
೫. ಬಾಲಕೋ ಸೇ ಬಾಲಕರಿಂದ
೬. ಬಾಲಕೋ ಕಾ
ಬಾಲಕೋ ಕೇ
ಬಾಲಕೋ ಕೀ } ಬಾಲಕರ
೭. ಬಾಲಕೋ ಮೇ
ಬಾಲಕೋ ಪರ } ಬಾಲಕರಲ್ಲಿ, ಬಾಲಕರ ಮೇಲೆ

ಲಡಕಾ ಹುಡುಗ

ಬಹುವಚನ

೧. ಲಡಕೋ ನೇ ಹುಡುಗರು
೨. ಲಡಕೋ ಕೋ ಹುಡುಗರನ್ನು

೩. ಲಡಕೊಂ ಸೆ ಹುಡುಗುಂದ
೪. ಲಡಕೊಂ ಕೊ
ಲಡಕೊಂ ಕೆ ಲೀಞ
ಲಡಕೊಂ ಕೆ ವಾಸ್ತೆ } ಹುಡುಗುನೆ, ಹುಡುಗುಗುನಿ
೫. ಲಡಕೊಂ ಸೆ ಹುಡುಗುಂದ
೬. ಲಡಕೊಂ ಕಾ
ಲಡಕೊಂ ಕೆ
ಲಡಕೊಂ ಕೀ } ಹುಡುಗು
೭. ಲಡಕೊಂ ಮೆ
ಲಡಕೊಂ ಪರ } ಹುಡುಗುರಲ್ಲೆ, ಹುಡುಗುರ ಮೇಲೆ

ವಸ್ತು ವಸ್ತು

ಬಹುವಚನ

೧. ವಸ್ತುಒನೆ ವಸ್ತುಗಲು
೨. ವಸ್ತುಒಕೊ ವಸ್ತುಗಲನ್ನು
೩. ವಸ್ತುಒಸೆ ವಸ್ತುಗಲಂದ
೪. ವಸ್ತುಒಕೊ
ವಸ್ತುಒಕೆ ಲೀಞ
ವಸ್ತುಒಕೆ ವಾಸ್ತೆ } ವಸ್ತುಗಲನೆ, ವಸ್ತುಗಲಗುನಿ
೫. ವಸ್ತುಒಸೆ ವಸ್ತುಗಲಂದ
೬. ವಸ್ತುಒಕಾ,
ವಸ್ತುಒಕೆ
ವಸ್ತುಒಕೀ } ವಸ್ತುಗಲ

೭. ವಸ್ತುओंमें,
वस्तुओंपर } ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ

बहु संज्ञा

ಬಹುವಚನ

१. बहुओंने ಸೊಸೆಯರು
२. बहुओंको ಸೊಸೆಯರನ್ನು
३. बहुओंसे ಸೊಸೆಯರಿಂದ
४. बहुओंको
बहुओंके लिए } ಸೊಸೆಯರಿಗೆ, ಸೊಸೆಯರಿಗಾಗಿ
बहुओंके वास्ते }
५. बहुओंसे ಸೊಸೆಯರಿಂದ
६. बहुओंका
बहुओंके } ಸೊಸೆಯರ
बहुओंकी }
७. बहुओंमें
बहुओंपर } ಸೊಸೆಯರಲ್ಲಿ, ಸೊಸೆಯರ ಮೇಲೆ

३, ३ ಕಾರಾಂತ ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪರವಾದಾಗ ओं ದ ಬದಲಾಗಿ यों ಸೇರಿಸಬೇಕು.

तिथि अधि

ಬಹುವಚನ

१. तिथियोंने अधಿಗಳು
२. तिथियोंको अधಿಗಳನ್ನು

३. तिथियोंसे अधिगण्ड
४. तिथियोंको
तिथियोंके लिए
तिथियों के वास्ते } अधिगण्ड, अधिगण्डगण
५. तिथियोंसे अधिगण्ड
६. तिथियोंका,
तिथियोंके
तिथियोंकी } अधिगण्ड
७. तिथियोंमें
तिथियोंपर } अधिगण्डल्ल, अधिगण्ड मेषः

नदी सदि

बहुवचन

१. नदियोंने सदिगण्ड
२. नदियोंको सदिगण्डसू
३. नदियोंसे सदिगण्ड
४. नदियोंको,
नदियोंके लिए,
नदियों के वास्ते } सदिगण्ड, सदिगण्डगण
५. नदियोंसे सदिगण्ड
६. नदियोंका
नदियोंके
नदियोंकी } सदिगण्ड

೭. नदियोंमें
नदियोंपर

} ನದಿಗಳಲ್ಲಿ, ನದಿಗಳ ಮೇಲೆ

ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಪ್ರಾಣಿವಾಚಕ ನಾಮಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ:- मैं फल खाता हूँ नಾನು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತೇನೆ.
बह काम करता है ಅವನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
राम धारवाड़ जाता है ರಾಮನು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.
ತಾನೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೦.

प्रदर्शिनी, नुमाइश	ಪ್ರದರ್ಶಿನಿ, ನುಮಾಇಶ	हवाई-जहाज़	ವಿಮಾನ
मज़दूर	ಕೂಲಿಕಾರ	सभा	ಸಭೆ
तरकीब	ಉಪಾಯ	कुर्बानी	ಯಜ್ಞ, ಬಲಿದಾನ
इजाजत, आज्ञा	ಅಜ್ಜೆ	तरकी	ಉನ್ನತಿ
जगह	ಸ್ಥಾನ	दुनिया	ಜಗತ್ತು
डाली	ರೆಂಬೆ, ಟೋಂಗಿ	दीवार	ಗೋಡೆ
चिड़िया	ಹಕ್ಕಿ	टांग	ತೂಗುಹಾಕು
बता	ಹೇಳು, ತೋರಿಸು	पा	ಹೊಂದು

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:-

೧. ರಾಮ ನುಮಾಇಶ ಸೇ ಘರ ಆಯಾ । ೨. ಮಹಾದೇವ ಬಾಜಾರಮೇ ಫಲ ಲಾಯಾ । ೩. मैं रामको ऐक तरकीब बताऊंगा । ೪. आप रही मके लिए यह काम करते हैं । ೫. दुनिया में बुरे लोग कौन हैं ?

೬. ದೇಶಕ್ಕೆ ಲಿಫ್ಟ್ ಕುರ್ಬಾನಿ ಕೀಜಿಯೆ | ೭. ಮಜ್ದೂರ ಮಿಲ ಮೆ ಕಾಮ ಕರತೆ ಹೆ |
 ೮. ರಾಮ ಗೋವಿಂದ್ ಕೆ ವಾಸ್ತೆ ಹವಾರ್-ಜಹಾಜ್ ಖರೀದತಾ ಹೆ | ೯. ದೀವಾರ ಪರ
 ತಸ್ವೀರ ಟಾಂಗೊ | ೧೦. ವಹ್ ಕಿತ್ತಾಬ್ ಲೆತಾ ಹೆ |

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಅವನು ರಾಮನಿಗೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.
 ೨. ಸೀತೆಯು ತಂಗಿಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡುವಳು? ೩. ಹುಡುಗಿಯರು
 ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಾರೆ. ೪. ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಕ್ಕಿಯು
 ಕೂತಿತು. ೫. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇವೆ. ೬. ನೀವು
 ಪಾಠಶಾಲೆಗಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವಿರಾ? ೭. ಅವನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ
 ಇರುತ್ತಾನೆ. ೮. ಗೋವಿಂದನು ಒಳ್ಳೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುವನು.
 ೯. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳು ಬಹಳ ಆಗುತ್ತವೆ. ೧೦. ಗೋಡೆಯ
 ಮೇಲಿಂದ ಚಿತ್ರವು ಬಿತ್ತು.

ಪಾಠ ೧೧.

ಕಾ, ಕೆ, ಕೀ ನಿಯಮ

ಷಷ್ಠೀ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಅದರ ಮುಂದಿರುವ ನಾಮಪದದ ಲಿಂಗ
 ವಚನಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿರುವ ನಾಮಪದವು ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ಇದ್ದರೆ ಕಾ
 ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:- ರಾಮಕಾ ಲಡಕಾ ರಾಮನ ಹುಡುಗನು.

ಮುಂದಿರುವ ನಾಮಪದವು ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನವಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ
 ಮುಂದಿರುವ ನಾಮಪದಕ್ಕೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಿದ್ದರೆ ಕೆ ಉಪಯೋಗ
 ಗಿಸುತ್ತಾರೆ

ಉದಾ:- ರಾಮಕೆ ಲಡಕೆ ರಾಮನ ಹುಡುಗರು
ರಾಮಕೆ ಘರमें ರಾಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ

ಮುಂದಿರುವ ನಾಮಪದವು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನ ಅಥವಾ ಬಹು
ವಚನವಿದ್ದರೆ ಕೀ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:- ರಾಮ ಕೀ ಲಡಕೀ ರಾಮನ ಹುಡುಗಿ
ರಾಮ ಕೀ ಪುಸ್ತಕें ರಾಮನ ಪುಸ್ತಕಗಳು
ರಾಮ ಕೀ ಲಡಕೀमें ರಾಮನ ಹುಡುಗಿಯಲ್ಲಿ

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೧.

ಸೂಬಾ	ಪ್ರಾಂತ	ಗಾಂವ	ಹಳ್ಳಿ
ಮೀಲ	ಮೈಲು	ದೂರ	ದೂರ
ರಿಶ್ತೆದಾರ	ಸಂಬಂಧಿಕ, ಅಪ್ಪ	ಜಾಯದಾದ	ಅಪ್ಪಿ, ಸಂಪತ್ತು
ಇಮಾರತ	ಕಟ್ಟಡ, ಬಂಗಲೆ	ಪರೈಗಾಡೀ	ಬೈಸಿಕಲ್
ಬಾದಲ	ಮೋಡ	ದಾವತ	ಔತಣ
ಚಾವಲ	ಅಕ್ಕಿ	ಆಟಾ	ಹಿಟ್ಟು
ಬೆಚ	ಮಾರು	ಪೀಸ	ಬೀಸು
ಫೂಟ್	ಮುಂದಿಹೋಗು	ಬಿಕ್	ಮಾರಿಹೋಗು

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಕರ್ನಾಟಕ ಸೂಬೆ में बहुत गाँव हैं । २. गोपालका रिश्ते-
दार चावल बेचता है । ३. रामके गाँव में एक परैगाड़ी है ।

೪. ಸೀತಾ ಆಟೆಸೆ ರೊಟಿ ಬನಾತಿ ಹೈ | ೫. ಆಜ ರಾಧಾಕೆ ಯಹಾँ ಂಕ ದಾವತ ಹೈ |
 ೬. ವಸಂತ ಕೆ ಪಿತಾ ಕಿ ಇಮಾರತ ಅಚ್ಚಿ ಹೈ | ೭. ಧಾರವಾಡಕೆ ಬಾಜಾರ ಮೆ
 ಚಾವಲ ವಿಕ್ರತಾ ಹೈ | ೮. ಗೊಪಾಲಕಿ ಮಾँ ಚಾವಲ ಪಿಸತಿ ಹೈ |
 ೯. ವಾಮನ ಕಿ ಪರೈಗಾಡಿ ಡೂತತಿ ಹೈ | ೧೦. ಅನಂತ ಕಿ ಇಮಾರತ ಮೆ ಬಹುತ
 ಲೊಗ ರಹತೆ ಹೈ |

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಶ್ರೀಕಾಂತನ ಸಂಭಂಧಿಕರು ಎಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ? ೨. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ
 ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಇಮಾರತುಗಳು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ೩. ಸೀತೆಯ ಸಹೋದ
 ರಿಯು ಅಕ್ಕಿಯ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ೪. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ
 ಹುಡುಗಿಯರು ಸೈಕಲ್ ಹತ್ತುತ್ತಾರೆ. ೫ ರಾಮನ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಯು
 ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದೆ. ೬. ಬೆಂಗಳೂರು ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಹಳ ದೂರ ಇದೆ. ೭. ರಾಮನ
 ಮನೆಯಿಂದ ಸ್ವೇಶನು ಎಷ್ಟು ದೂರ ಇದೆ? ೮. ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯು
 ಮಾರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ೯. ಕೃಷ್ಣನ ಬೈಸಿಕಲ್ ಮುರಿದುಹೋಯಿತು.
 ೧೦. ರಾಧೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿತ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಪಾಠ ೧೨.

ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ

ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ರಹಾ, ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ರಹೆ
 ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಏಕವಚನ, ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ರಹಿ ಸೇರಿಸಿ ಹೊ ಧಾತು
 ವಿನ ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದರಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ
 ವರ್ತಮಾನಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇಖ ನೋಡು

ಕರ್ತೃ-ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

मैं देख रहा हूँ
ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.

हम देख रहे हैं
ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ.

तू देख रहा है
ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೀ.

तुम देख रहे हो
ನೀವು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೀರಿ.

वह देख रहा है
ಅವನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.
ಅದು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

वे देख रहे हैं
ಅವರು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.
ಅವು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಕರ್ತೃ-ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

मैं देख रही हूँ
ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.

हम देख रही हैं
ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ.

तू देख रही है
ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೀ.

{ तुम देख रही हो
ನೀವು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೀರಿ.
{ आप देख रही हैं
ತಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೀರಿ.

वह देख रही है
ಅವಳು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ.

वे देख रही हैं
ಅವರು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೨.

ಚಲ	ನಡೆ.	ದಿವಾ	ತೋರಿಸು
ಛೂಮ	ತಿರುಗು	ಲೇಟ್	ಅಡ್ಡಾಗು, ಒರಗು
ಮುಲಾ	ಮಲಗಿಸು	ಜಗಾ	ಎಚ್ಚರಿಸು
ಸಿ	ಹೊಲಿ	ಮುಲಗಾ	ಹೊತ್ತಿಸು
ಲಕಡ್ಡಿ	ಕಟ್ಟಿಗೆ	ನಾವ	ದೋಣೆ
ಬತ್ತಾ	ಮಗು	ಗಲಿ	ಓಣೆ
ಆಗ	ಬೆಂಕಿ	ಬಗೀಚಾ	ತೋಟ
ಖತ	ಪತ್ರ	ಬಾತಚೀತ	ಸಂಭಾಷಣೆ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:-

೧. ರಾಧಾಭಾಂಡಿ ಖತ ಲಿಖಿ ರಹೀ ಹೈ।
೨. ಮಾಂ ಬತ್ತೆ ಕೊ ಮುಲಾ ರಹೀ ಹೈ।
೩. ವೆ ಕಪಡೆ ಸಿ ರಹೆ ಹೆಂ।
೪. ವಹ ಗಲಿ ಗಲಿ ಛೂಮ ರಹಾ ಹೈ।
೫. ತುಮ ಆಗ ಕಯೊ ಮುಲಗಾ ರಹೀ ಹೊ?
೬. ತೂ ಲಕಡ್ಡಿ ಸೆ ಕಯಾ ಬನಾ ರಹಾ ಹೈ।
೭. ಆಪ ರಾಮ ಸೆ ಕಯಾ ಬಾತಚೀತ ಕರ ರಹೆ ಹೆಂ?
೮. ಲಡಕಿಯಾಂ ಕಿತಾಬೆಂ ಪಡ ರಹೀ ಹೆಂ।
೯. ತುಮ ಬಗೀಚೆಂ ಕಯೊ ಛೂಮ ರಹೆ ಹೊ?
೧೦. ಪಕ್ಕಿ ಸಬಕೊ ಜಗಾ ರಹೆ ಹೆಂ।

ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:-

೧. ರಾಮನ ಮಗನು ಎಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ? ೨. ನೀವು ಯಾವಾಗಲೂ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತೀರಿ. ೩. ನಾವು ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ೪. ಸೀತೆಯು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸುತ್ತಿ

ರುತ್ತಾಳೆ. ೫. ಹುಡುಗೆಯು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಲಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ.
 ೬. ಅವರು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ೭. ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗರು ಓದುತ್ತಿ
 ರುತ್ತಾರೆ. ೮. ನಾನು ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಾಗುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ೯. ಶಾವು
 ಗೋಪಾಳನನ್ನು ಏಕೆ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀರಿ ? ೧೦. ಮಗುವು ಮಾತಾಡು
 ತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಪಾಠ ೧೩.

ಸಂಭಾವ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ

ಅ ಕಾರಂತ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿ
 ಸುವುದರಿಂದ ಸಂಭಾವ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಧ್ಯರ್ಥ
 ವೆಂದೂ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

ಉ. ಪು. ಕ್ಷ

ಃ

ಮ. ಪು. ಃ

ಃ

ಪು. ಪು. ಃ

ಃ

ತಠ ಏಳು

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

ಮೈ ತಠ ನಾನು ಏಳುವೆ.

ಹಮ ತಠ ನಾವು ಏಳುವಾ

ತು ತಠ ನೀನು ಏಳು.

ತುಮ ತಠ ನೀವು ಏಳಿರಿ

ಆಪ ತಠ ತಾವು ಏಳಿರಿ.

ಐಹ ತಠ ಅವನು } ಏಳಲಿ.
 ಅವಳು }
 ಅದು }

ವೇ ತಠ ಅವರು } ಏಳಲಿ.
 ಅವು }

ಅಕಾರಾಂತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉಳಿದ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಓ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಳಿದು ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ವಕಾರಾದೇಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಾ ಹೋಗು

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

ಮೈ ಜಾಕ್ ನಾನು ಹೋಗುವೆ.

ಹಮ ಜಾವೆ ನಾವು ಹೋಗುವಾ

ತು ಜಾವೆ ನೀನು ಹೋಗು.

ತುಮ ಜಾಓ } ನೀವು ಹೋಗಿರಿ.
ಆಪ ಜಾವೆ } ತಾವು ಹೋಗಿರಿ.

ವಹ ಜಾವೆ } ಅವನು } ಹೋಗಲಿ.
ಅವಳು }
ಅದು }

ವೆ ಜಾವೆ } ಅವರು } ಹೋಗಲಿ.
ಅವು }

ಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಲ್ಲ ಧಾತುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದು ತ್ತವೆ.

ಮೈ ಕ್ಷೆ ನಾನು ಕೊಡುವೆ.

ಹಮ ಕ್ಷೆ ನಾವು ಕೊಡುವಾ.

ತು ಕ್ಷೆ ನೀನು ಕೊಡು.

ತುಮ ಕ್ಷಿ } ನೀವು ಕೊಡಿರಿ.
ಆಪ ಕ್ಷೆ } ತಾವು ಕೊಡಿರಿ.

ವಹ ಕ್ಷೆ } ಅವನು } ಕೊಡಲಿ.
ಅವಳು }
ಅದು }

ವೆ ಕ್ಷೆ } ಅವರು } ಕೊಡಲಿ.
ಅವು }

ಮೇಲಿನಂತೆಯೇ ಲ್ಲ ಧಾತುವೂ ರೂಪತಾಳುತ್ತದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೩.

ಹವಾ ಹವೆ

ದವಾ ಔಷಧಿ

ನುಕಸಾನ ಹಾನಿ

ಫಾಯದಾ ಲಾಭ

ಖುದಾ	} ದೇವರು	ಕಸರತ	ವ್ಯಾಯಾಮ
ಭಗವಾನ			

ಚವಾ	ನುರಿಸು, ಜಗ	ಜಾಡಾ	ಚಳಿ
ವಿನಾ	ಕಳಿ	ಗರಮಿ	ಸೆಕೆ
ಮಾರ	ಹೊಡೆ	ಉಠಾ	ಎತ್ತು, ಪಡೆದುಕೊ
ತೊಡ	ಮುರಿ	ಚೌಕ	ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳು
ಭಟಕ	ಅಲೆದಾಡು	ಕೂದ	ಜಗ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಮೈ ದ್ರವಾ ಪಿವ್ವು! ೨. ರಾಮ ವ್ಯಾಪಾರಮೆ ಫಾಯದಾ ಉಠಾವೆ | ೩. ಖುದಾ ಸಬಕಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಕರೆ | ೪. ಜಾಡೆ ಮೆ ಗರಮ ಕಪಡಾ ಪಹನೊ | ೫. ವಹ ಮೈದಾನ ಮೆ ಕೂದೆ | ೬. ಗಾಯ ರೊಡಿ ಚವಾವೆ | ೭. ತು ಕುರ್ಮಿ ತೊಡೆ | ೮. ರಹಿಮ ಕಸರತ ಕರೆ | ೯. ಪಿತಾಜಿ ಕೊ ಬುಲಾನೆ ವಹ ಘರ ಜಾವೆ | ೧೦. ವೆ ಸಮಾಮೆ ಬೊಲೆ |

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ನೀವು ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನಿರಿ. ೨. ರಾಮನು ಉಟ್ಟವನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ೩. ತಾವು ಹೂವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ೪. ನಾವು ನಾಟಕ ನೋಡೋಣ. ೫. ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ತಪ್ಪಲಿ. ೬. ಅವರು ದಿನಾಲು ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡಲಿ. ೭. ಸೆಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಹವೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಲಿ. ೮. ನೀನು ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ನುರಿಸು. ೯. ಹುಡುಗೆಯು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ೧೦. ಅವನು ದಿನವನ್ನು ಕಳೆಯಲಿ.

ಪಾಠ ೧೪.

ಸರ್ವನಾಮಗಳು

(ಮುಂದರಿದುದು)

ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪರವಾದಾಗ ಸರ್ವನಾಮಗಳು ಈ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತವೆ.

ಮैं ನಾನು

೧. मैं, मैंने ನಾನು
೨. मुझे, मुझको ನನ್ನನ್ನು
೩. मुझसे ನನ್ನಿಂದ
೪. मुझको, मेरेलिये, मेरेबास्ते ನನಗೆ, ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ
೫. मुझसे ನನ್ನಿಂದ
೬. मेरा, मेरे, मेरी ನನ್ನ
೭. मुझमें, मुझपर ನನ್ನಲ್ಲಿ, ನನ್ನಮೇಲೆ

हम ನಾವು

೧. हम, हमने ನಾವು
೨. हमें, हमको ನಮ್ಮನ್ನು
೩. हमसे ನಮ್ಮಿಂದ

೪. हमको, हमारेलिये हमारेवास्ते ನಮಗೆ, ನಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ
೫. हमसे ನಮ್ಮಿಂದ
೬. हमारा, हमारे, हमारी ನಮ್ಮ
೭. हममें, हमपर ನಮ್ಮಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ

तू ನೀನು

೧. तू, तूने ನೀನು
೨. तुझे, तुझको ನಿನಗೆ
೩. तुझसे ನಿನ್ನಿಂದ
೪. तुझको, तेरेलिये, तेरेवास्ते ನಿನಗೆ, ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ
೫. तुझसे, ನಿನ್ನಿಂದ
೬. तेरा, तेरे, तेरी ನಿನ್ನ
೭. तुझमें, तुझपर ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ

तुम ನೀವು

೧. तुम्हें, तुमने ನೀವು
೨. तुझे, तुमको ನಿಮ್ಮನ್ನು
೩. तुमसे ನಿಮ್ಮಿಂದ
೪. तुमको, तुम्हारेलिये, तुम्हारेवास्ते ನಿಮಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ
೫. तुमसे ನಿಮ್ಮಿಂದ
೬. तुम्हारा, तुम्हारे, तुम्हारी ನಿಮ್ಮ
೭. तुममें, तुमपर ನಿಮ್ಮನ್ನು

आप कावु

१. आप, आपने कावु
२. आपको तम्मुन्नु
३. आपसे तम्मुंद
४. आपको, आपकेलिये, आपकेवास्ति तमगी, तम्मु सलुवागि
५. आपसे तम्मुंद
६. आपका, आपके, आपकी तम्मु
७. आपमें, आपपर तम्मुल्लि, तम्मु मೇಲೆ

वह अवनु, अवಳು, ಅದು

१. वह, उसने अवनु, अवಳು, ಅದು
२. उसे, उसको अवನನ್ನು, अवಳನ್ನು, ಅದನ್ನು
३. उससे अवನಿಂದ, अवಳಿಂದ, ಅದರಿಂದ
४. उसको, उसकेलिये, उसकेवास्ति अवನಿಗೆ, अवಳಿಗೆ, ಅದಕ್ಕೆ,
ಅವನ ಸಲುವಾಗಿ, ಅವಳ ಸಲುವಾಗಿ, ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ
५. उससे अवನಿಂದ, अवಳಿಂದ, ಅದರಿಂದ
६. उसका, उसके, उसकी अवನ, अवಳ, ಅದರ
७. उसमें, उसपर अवನಲ್ಲಿ, अवಳಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ, ಅವನ ಮೇಲೆ,
ಅದರ ಮೇಲೆ, ಅವಳ ಮೇಲೆ,

ವೆ ಅವರು, ಅವು

೧. ವೆ, उन्होंने ಅವರು, ಅವು
೨. उन्हें, उनको ಅವರನ್ನು, ಅವನ್ನು
೩. उनसे ಅವರಿಂದ, ಅವುಗಳಿಂದ
೪. उनको, उनकेलिये, उनकेवास्ते ಅವರಿಗೆ, ಅವಕ್ಕೆ, ಅವರ
ಸಲುವಾಗಿ, ಅವುಗಳ ಸಲುವಾಗಿ
೫. उनसे ಅವರಿಂದ, ಅವುಗಳಿಂದ
೬. उनका, उनके, उनकी ಅವರ, ಅವುಗಳ
೭. उनमें, उनपर ಅವರಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ

यह ಇವನು, ಇವಳು, ಇದು

೧. यह, इसने ಇವನು, ಇವಳು, ಇದು
೨. इसे, इसको ಇವನನ್ನು, ಇವಳನ್ನು, ಇದನ್ನು
೩. इससे ಇವನಿಂದ, ಇವಳಿಂದ, ಇದರಿಂದ
೪. इसको, इसकेलिये इसकेवास्ते ಇವನಿಗೆ, ಇವಳಿಗೆ, ಇದಕ್ಕೆ
ಇವನ ಸಲುವಾಗಿ, ಇವಳ ಸಲುವಾಗಿ, ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ
೫. इससे ಇವನಿಂದ, ಇವಳಿಂದ, ಇದರಿಂದ
೬. इसका, इसके, इसकी ಇವನ, ಇವಳ, ಇದರ
೭. इसमें, इसपर ಇವನಲ್ಲಿ, ಇವಳಲ್ಲಿ, ಇದರಲ್ಲಿ, ಇವನ ಮೇಲೆ,
ಇವಳ ಮೇಲೆ, ಇದರ ಮೇಲೆ

ये ಇವರು, ಇವು

೧. ये, इन्होंने ಇವರು, ಇವು
೨. इन्हें, इनको ಇವರನ್ನು, ಇವನ್ನು
೩. इनसे ಇವರಿಂದ, ಇವುಗಳಿಂದ
೪. इनको, इनकेलिये, इनकेवास्ते ಇವರಿಗೆ, ಇವುಗಳಿಗೆ, ಇವರ ಸಲುವಾಗಿ, ಇವುಗಳ ಸಲುವಾಗಿ
೫. इनसे ಇವರಿಂದ, ಇವುಗಳಿಂದ
೬. इनका, इनके, इनकी ಇವರ, ಇವುಗಳ
೭. इनमें, इनपर ಇವರಲ್ಲಿ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ, ಇವರ ಮೇಲೆ

कौन ಯಾವನು

೧. कौन, किसने ಯಾವನು
೨. किसे, किसको ಯಾವನನ್ನು
೩. किससे ಯಾವನಿಂದ
೪. किसको, किसकेलिये, किसकेवास्ते ಯಾವನಿಗೆ, ಯಾವನ ಸಲುವಾಗಿ
೫. किससे ಯಾವನಿಂದ
೬. किसका, किसके, किसकी ಯಾವನ
೭. किसमें, किसपर ಯಾವನಲ್ಲಿ, ಯಾವನ ಮೇಲೆ

कौन यारु

१. कौन, किन्होंने यारु
२. किन्हें, किनको यारुगं
३. किनसे यारुद
४. किनको, किनकेलिये, किनकेवास्ते यारुगं, यारुद सलुवग
५. किनसे यारुद
६. किनका, किनके, किनकी यारुद
७. किनमें, किनपर यारुदल्लि, यारुदसुंए

कोई यारुवसुंए

१. कोई, किसीने यारुवसुंए
२. किसीको यारुवसुंए
३. किसीसे यारुवसुंदलुंए
४. किसीको, किसीकेलिये, किसीकेवास्ते यारुवसुंगुंए
५. किसीसे यारुवसुंदलुंए
६. किसीका, किसीके, किसीकी यारुवसुं
७. किसीमें, किसीपर यारुवसुंल्लियुंए, यारुवसुंसुंए

कोई यारुदुंए

१. कोई, किन्हींने यारुदुंए
२. किन्हींको यारुदुंए
३. किन्हींसे यारुदुंदलुंए

४. किन्हींको, किन्हीं के लिये, किन्हींके वास्ते याचिगो, याचिगोगो
५. किन्हींसे याचिदलोग
६. किन्हींका, किन्हींके, किन्हींकी याचदोग
७. किन्हींमें, किन्हींपर याचदलोग, याच मेलोग

जो यावसु

१. जो, जिमने यावसु
२. जिमे, जिसको यावसनु
३. जिससे यावसिंद
४. जिसको, जिसके लिये, जिसके वास्ते यावसिग, यावस सलुवाग
५. जिससे यावसिंद
६. जिसका, जिसके, जिसकी यावस
७. जिममें, जिसपर यावसदल, यावस मेल

जो यारु

१. जो, जिन्होंने यारु
२. जिन्हें, जिनको यारनु
३. जिनसे याचिंद
४. जिनको, जिनकेलिये, जिनकेवास्ते याचिग, याचसलुवाग

५. जिनसे यारोंद
६. जिनका, जिनके, जिनकी यार
७. जिनमें, जिनपर यारली, यार मेली

(सूचना:- मेली सवनामगलनु पुल्लिंगदल्लि मात्र नडैयिसलगाडे. स्त्रिलिंगदल्लियुा हेली नडैयुत्तवे. अद रंतैयेली अर्धवन्नु माडिकेकुबेकु.)

अभ्यास ०७.

आलम	जगत्तु	बेकारी	नरुदेल्लुगि
जवर	बडवे, अर्धरल	हाल	सुंठि, अवसुं
बरसात	मुकेगाल	मौसम	मुतु
मतलब	अर्ध, अभिस्रय	दर्जी	सिंपिग, दजि
मातम	शुलक, दुःख	मकसद	अजु, गुरि
रोक	तडे	उड	कारु
पैदा हो	कुठु	सह	सहिसु
शामिल हो	} कूडिकेकु	इव	मुलुगु
मिल जा		सर्दी	अर्ध

कनु डकु भासांतरिसिरी—

१. इस आलम में बेकारी बहुत है। २. जाडेके दिनों में सर्दी ज्यादा पडती है। ३. तुम्हारे वर्ग में कीतने लडके हैं? ४. मैं आपका मतलब नहीं समझता हूँ। ५. बरसात के दिनों में किसान

ಖೇತ में काम करते हैं। ६. तेरे घर में बहुत जेवर हैं। ७. सीता का मातम देख तुम्हें अधिक दुःख होता है। ८. तेरे लिए पिताजी कलकत्ते से क्या लावेंगे? ९. पानी में उसका भाई डूबगया। १०. उस दलमें सबलोग मिल जावेंगे।

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ :-

೧. ಅವನ ಮಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರು ಇದ್ದಾರೆ. ೨. ಗೋಪಾಲನ ಪಕ್ಷಿಯು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತದೆ. ೩. ತಾವು ಅವರ ಸಲುವಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಸಹಿಸುವಿರಿ? ೪. ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ೫. ನಿಮ್ಮ ಹಸುವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು? ೬. ನಿಮ್ಮ ದರ್ಜೆಯು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಲಿಯುತ್ತಾನೆ. ೭. ರಾಮನು ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ತಡೆಯಲಿ, ನೋಡುವೆ. ೮. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ನಮ್ಮ ಗುರಿ. ೯. ನನಗೆ ನೀನು ವುಸ್ತುಕಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಿಯಾ? ೧೦. ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ಕೆಲಸವು ಆಗಲಿ.

ಪಾಠ ೧೫.

ಅವ್ಯಯಗಳು.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವ್ಯಯಗಳೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಅವ್ಯಯಗಳಂತೆ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆ:- ಸೀತಾ यहाँ है ಸೀತೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾಳೆ.

पाँछे कौन आता है? ಹಿಂದೆ ಯಾರು ಬರುತ್ತಾರೆ?

ನಾಮಪದಗಳ ಮುಂದೆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಶಬ್ದದ ಕೂಡ ಸಂಬಂಧ ಹಚ್ಚುವಂತಹ ಅವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಕ ಅವ್ಯಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅವ್ಯಯಗಳ ಹಿಂದೆ ಕ್ರಿಯೆಯವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:- घर के सामने पेड़ है मनीय मुಂದे मरवु
ಇದೆ.

पेड़ के नीचे बैल है मरद केंके एतु इदे.

ಕೆಳಗಿನ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕ ಅವ್ಯಯಗಳ ಹಿಂದೆ ಕ್ಕೆ ದ ಬದಲಾಗಿ
ಕೆಲೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:- राम मंदिर की तरफ़ जाता है रामनु गुಡಿಯ
ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

सीता गोपाल की तरह गाती है शैतियु
ಗೋಪಾಲನಂತೆ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೫.

ऊपर	ಮೇಲೆ	बाहर	ಹೊರಗೆ
अन्दर, भीतर	ಒಳಗೆ	नज़दीक, पास	ಹತ್ತರ
सामने, आगे	ಮುಂದೆ	बिना, सिवा	ಹೊರತು
बाद	ಬಳಿಕ, ನಂತರ	साथ	ಸಂಗಡ
पहले	ಮುಂಚೆ, ಮೊದಲು	बारे में	ವಿಷಯವಾಗಿ
पीछे	ಹಿಂದೆ	तालाब	ಕೆಲೆ
किनारा	ದಂಡೆ	दफ़तर	ಕಚೇರಿ
दोपहर	ಮಧ್ಯಾಹ್ನ	मारे	ವೆಶೆಯಿಂದ.

सलुवगि

कनु डके भाषांतरिसिः—

१. उसके घरके सामने एक बड़ा तालाब है। २. तालाब की तरफ
बहुत गाये जा रही हैं । ३. उनके बिना यह काम नहीं होगा ।

೪. ಮಂದಿರ ಕೆ ಅಂದರ ಒಕ ಅಚ್ಚೆ ಮೂರತ ಹೈ । ೫. ನದೀಕೆ ಕಿನಾರೆ ಬಡೆ
ಬಡೆ ಪೆಡೆ ಹೈ । ೬. ಹಮಾರೆ ಮದರಸೆ ಕೆ ನಜದೀಕ ಒಕ ಬಗೀಚಾ ಹೈ ।
೭. ರಾಮ ಕೆ ಬಾದ್ ಮೆಂ ಖಲಂಗಾ । ೮. ಒಸಕೆ ಪಹಲೆ ಯಹಾಂ ಕೊನ ಆಯಾ ?
೯. ತು ಮಿತ್ರೊಕೆಸಾಥ ಸಿನೆಮಾ ಜಾ । ೧೦. ಆಪ ಗಾಂಧೀಜಿ ಕೆ ಬಾರೆ
ಮೆಂ ಕ್ಯಾ ಜಾನತೆ ಹೈ ।

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿಃ—

೧. ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಎತ್ತುಗಳು ಮೇಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ೨. ಊರ
ಹೊರಗೆ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ೩. ನಿನ್ನೆ
ರಾಧಿಯು ಯಾರ ಸಂಗಡ ಪುಣೆಗೆ ಹೋದಳು ? ೪. ಅವನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು
ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಯಾರು ಬಂದರು ? ೫. ನಾನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ,
ನೀನು ಆಮೇಲೆ ಬಾ. ೬. ಹಸಿವೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕೂಸು ಅಳುತ್ತದೆ.
೭. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನಂತರ ನಾವು ನದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವೆವು. ೮. ಅವನ
ಹತ್ತರ ಪುಸ್ತಕದ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲ. ೯. ನಿಮಗೆ ರಾಮನ
ವಿಷಯವಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ ? ೧೦. ಗಾಡಿಯೊಳಗೆ ಬಹಳ
ಜನರು ಇದ್ದಾರೆ.

ಪಾಠ ೧೬.

ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳು

ಧಾತುವಿಗೆ ನಾ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದರಿಂದ ಕೃದಂತಭಾವ
ನಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾಹರಣೆಃ— ಬೊಲನಾ ಮಾತನಾಡುವುದು.
ಕರನಾ ಮಾಡುವುದು
ಚಲನಾ ನಡೆಯುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ

ಈ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥ-
ದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:-

कल वहाँ मत बोलना ನೀವು ನಾಳೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು.

इस तरह कमी मत चलना ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನೀವು ಎಂಗೂ ನಡೆಯ
ಬಾರದು.

यह काम कमी मत करना ನೀವು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡ
ಬಾರದು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕ್ರಿಯೆಯ ಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಾಗ ಈ ನಾಮಗಳನ್ನು
ಪುಲ್ಲಿಂಗ ನಾಮಗಳಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:-

बच्चों को मारना बुरा है ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದು ಕೆಟ್ಟದು.

सभा में उसका बोलना आवश्यक है ? ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಾತನಾಡು
ವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆ ?

सीता का मायके जाना अच्छा है ಸೀತೆಯು ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು
ವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೃದಂತ ಭಾವನಾಮಗಳ ಮುಂದೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಬಂದಾಗ
ನಾ ಪ್ರತ್ಯಯವು ನೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:-

मैं उससे सभा का प्रबंध करने के लिये कहूंगा ನಾನು ಅವನಿಗೆ
ಸಭೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಳುವೆನು.

अब रोने से क्या लाभ? ಈಗ ಅಳುವುದರಿಂದೇನು ಲಾಭ ?

सच बोलने से काम बनते हैं ನಿಜ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಕೆಲಸಗಳು

ಆಗುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವನ್ನು ಚತುರ್ಥಿ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು
ಕ್ರಿಯಾನಾಮಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯುಂಟು.

ಉದಾಹರಣೆ:-

रामको यह काम करना है ರಾಮನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

मुझे हुबलीसे पूना जाना है ನಾನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಪುಣೆಗೆ ಹೋಗ
ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೬.

मुलाकात करना	ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗುವುದು	निवाहना	ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು
स्वागत करना	ಸ್ವಾಗತಿಸುವುದು	सिर्फ	ಕೇವಲ
सबक	ಪಾಠ	बासी	ತಂಗಳಾದ
मुलायम	ಮೃದುವಾದ	आदत	ಅಭ್ಯಾಸ, ಚಟ
विस्तर	ಹಾಸಿಗೆ	तन्दुरस्ती	ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ
तैर	ಈಸು	झूट	ಸುಳ್ಳು
जलपान	ಫಲಾಹಾರ	भीख मांग	ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡು
आसान	ಸುಲಭ	मुश्किल	ಕಠಿಣ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಭಾರತ ಮಂತ್ರಿಗಳೆ ಮುಲಾಕಾತ ಕರನೇ ಕಾ ಮುಅವಸರ ಮಿಲಾ
೨. ದೇಶಕಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ-ಪದ ಪಾನಾ ಆಸಾನ ಹೈ ಔರ ಁಮೇ ನಿವಾಹನಾ ಮುಶಕಿಲ ಹೈ |
೩. ಸಿರ್ಫಿ ಲಡಕೊಂ ಕೊ ಪದಾನಾ ಘೋಡೆ ಕೇ ಆಗೇ ಗಾಡಿ ರಖನಾ ಹೈ |
೪. ವಿಧಾನೊಂಕಾ ಸ್ವಾಗತ ಕರನಾ ಹಮಾರಾ ಕರ್ತವ್ಯ ಹೈ |
೫. ಲಡಕಿಯೊಂ ಕೊ ಮೂರ್ವ ರಖನಾ ಁಕ ಬಹುತ ಬಡಾ ಪಾಪ ಹೋಗಾ |
೬. ವಾಸೀ ರೋಡಿ ಖಾನಾ ತನ್ದುರುಸ್ತೀ ಕೇ ಲಿಯೇ ಅಚ್ಚಾ ನಹೀ ಹೈ |
೭. ಮುಖಾಯಮ ವಿಸ್ತರ ಪರ ಸೋನೇ ಕೀ ಆದತ ಅಚ್ಚೀ ನಹೀ ಹೈ |
೮. ರೊಜ್ ಁಕ ಁಕ ಸವಕ ಪಡನೇ ಸೇ ಬುಧಿಮಾನ ಬನತೇ ಹೈ |
೯. ಝುಟ್ ಬೋಲನೇ ಸೇ ಕಾಮ ಬಿಗಡತೇ ಹೈ |
೧೦. ಆಜ ಮುಷ್ತೇ ಗಂಗಾನದೀ ಮೇ ತೇರನಾ ಹೈ |

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ನಾಳೆ ನೀವು ಫಲಾಹಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬನ್ನಿ.
೨. ಸುಳ್ಳು ಮಾತನಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವಲ್ಲ.
೩. ಪ್ರೀತಿ ಸುವುದು ಸುಲಭವಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಕಠಿಣವಿರುತ್ತದೆ.
೪. ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ.
೫. ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.
೬. ಈಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಾಯಾಮವಿರುತ್ತದೆ.
೭. ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
೮. ಜವಾಹಿರಲಾಲರನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ನನಗೆ ದೊರೆತಿತ್ತು.
೯. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಕಿವಿಗಳು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಇವೆ.
೧೦. ನಾನು ತಂಗಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪಾಠ ೧೭.

ಆಸನ್ನ ಭೂತಕಾಲ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತಕಾಲದ ರೂಪಗಳ ಮುಂದೆ ಹೊ ಧಾತುವಿನ ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಲಿಂಗ ವಚನಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಆಸನ್ನ ಭೂತಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ವರ್ತಮಾನಕಾಲವೆಂದೂ ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯುಂಟು.

ಆ ಬಾ

ಕರ್ತೃ-ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

मैं आया हूँ	ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.	हम आये हैं	ನಾವು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.
तू आया है	ನೀನು ಬಂದಿದ್ದೀ	तुम आये हो	} ನೀವು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ.
		आप आये हैं	
वह आया है	} ಅವನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.	वे आये हैं	} ಅವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಕರ್ತೃ-ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

मैं आयी हूँ	ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.	हम आयी हैं	ನಾವು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ.
तू आयी है	ನೀನು ಬಂದಿದ್ದೀ	तुम आयी हो	} ನೀವು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ.
		आप आयी हैं	
वह आयी है	} ಅವಳು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ.	वे आयी हैं	} ಅವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

अभ्यास १२.

मरीज	रोगी	निकल	होरु
दिल	हृदय	हसरत	अर्थ, अकाम्बु
मदद	सहाय	हजारों	सहस्र
बदले	बदल	ही	यही
तक	तक, तक	गाफ़िल	अज्ञान
कतल	काल	आंसू	श्लेश
अजीब	विचित्र	कुत्ता	श्व
नतीजा	परिणाम, फल	उत्तीर्ण हो	समाप्त

३००

कन्नडकै भाषांतरिसिरी:—

१. वह मरीज के लिये दवा लाया है। २. सब लड़के मदरसे गये हैं। ३. अस्ताद कुर्सीपर बैठे हैं। ४. वे स्टेशन के लिए निकले हैं। ५. दिल की हजारों हसरतें दिल में ही रह गयी हैं। ६. उसको मुझसे मदद मिली है। ७. राम के बदलेमें मैं खबर सुनाने आया हूँ। ८. आंगन में चीजें गाफ़िल पड़ी हैं। ९. अत्याचारी उसका कतल करने गया है। १०. मेरी लड़कियाँ आपकी मां से मुलाकात करने गयी हैं।

हिन्दुस्तानी भाषांतरिसिरी:—

१. रोगी के लिये दवा लाया है। २. सभी लड़के मदरसे गये हैं। ३. अस्ताद कुर्सी पर बैठे हैं। ४. वे स्टेशन के लिए निकले हैं। ५. दिल की हजारों हसरतें दिल में ही रह गयी हैं। ६. उसको मुझसे मदद मिली है। ७. राम के बदले में मैं खबर सुनाने आया हूँ। ८. आंगन में चीजें गाफ़िल पड़ी हैं। ९. अत्याचारी उसका कतल करने गया है। १०. मेरी लड़कियाँ आपकी माँ से मुलाकात करने गयी हैं।

ವಿಚಿತ್ರ ಮನುಷ್ಯನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ೪. ಕೃಷ್ಣನ ಮನೆಯ ನಾಯಿಯು ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗಿದೆ. ೫. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಫಲವು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ ೬ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಓದಿದ್ದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹುಡುಗಿಯರು ಪಾಸಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೭. ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನು ಇದುವರೆಗೆ ನಿದ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ೮. ಈ ಲೆಕ್ಕಣಿಯು ಯಾರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ? ೯. ಈ ದಿನ ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ? ೧೦. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ?

ಪಾಠ ೧೮.

ಪೂರ್ಣಭೂತಕಾಲ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತಕಾಲದ ರೂಪಗಳ ಮುಂದೆ ಹೊ ಧಾತುವಿನ ಭೂತಕಾಲದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಲಿಂಗ ವಚನಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಹೆಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಭೂತಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆ ಬಾ

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

ಮੈਂ ಆಯಾ ತಾ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೆನು.	ಹಮ ಆಯೆ ತ್ರೆ ನಾವು ಬಂದಿದ್ದೆವು.
ತು ಆಯಾ ತಾ ನೀನು ಬಂದಿದ್ದೆ.	ತುಮ ಆಯೆ ತ್ರೆ } ನೀವು ಬಂದಿದ್ದರಿ.
	ಆಪ ಆಯೆ ತ್ರೆ } ತಾವು ಬಂದಿದ್ದರಿ.
ವಹ ಆಯಾ ತಾ ಅವನು ಬಂದಿದ್ದನು,	ವೆ ಆಯೆ ತ್ರೆ ಅವರು ಬಂದಿದ್ದರು.
ಅದು ಬಂದಿತ್ತು	ಅವು ಬಂದಿದ್ದವು.

ಕರ್ತೃ-ಸ್ಮರಣಿಂಗ

ಮೈ ಆಯಿ ತ್ರಿ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೆನು. ಹಮ ಆಯಿ ತ್ರಿ ನಾವು ಬಂದಿದ್ದೆವು.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಹುಡುಗರು ಸವಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಸಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು.
೨. ಗಾಂಧಿಯವರ ಸಲುವಾಗಿ ಬಹಳ ಜನರು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದರು.
೩. ಹೆಂಗುಸರು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ೪. ರಾಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ೫. ಅವರ ನಾಯಿಯು ಕಂದಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ೬. ದೇವಾಲಯದ ಬಾಗಿಲು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಿಂದ ತೆರೆದಿತ್ತು.
೭. ರಾಮನ ಬೈಸಿಕಲ್ಲು ಮುರಿದಿತ್ತು. ೮. ಅವರಲ್ಲಿ ಜಗಳವು ಆಗಿತ್ತು.
೯. ರಾಮನ ಸೆಂಟರು ಬಹಳ ದಣಿದಿದ್ದರು. ೧೦. ಈ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ ಅವರು ಅತ್ತಿದ್ದರು.

ಪಾಠ ೧೯.

ಸಂಧಿಗ್ಧ ಭೂತಕಾಲ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತಕಾಲದ ರೂಪಗಳ ಮುಂದೆ ಹೊ ಧಾತುವಿನ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಲಿಂಗ ವಚನಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಸಂಧಿಗ್ಧ ಭೂತಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ,

ಆ ಬರು

ಕರ್ತೃ-ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಏಕವಚನ

ಬಹುವಚನ

मैं आया हूंगा ನಾನು ಬಂದಿರಬಹುದು.

हम आये होंगे ನಾವು ಬಂದಿರಬಹುದು.

तू आया होगा ನೀನು ಬಂದಿರಬಹುದು.

तुम आये होंगे
आप आये होंगे

ನೀವು ಬಂದಿರಬಹುದು.
ತಾವು ಬಂದಿರಬಹುದು.

बह आया होगा ಅವನು ಬಂದಿರ ವೆ ಆಯೆ ಹೋಗಿ ಅವರು ಬಂದಿರಬಹು
 ಹುದು, ಅದು ಬಂದಿ ದು, ಅವು ಬಂದಿರಬ
 ರಬಹುದು ಹುದು.

ಕರ್ತೃ-ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

मैं आयी हूंगी ನಾನು ಬಂದಿರ ಹಮ ಆಯಿ ಹೋಗಿ ನಾವು ಬಂದಿರಬ
 ಬಹುದು. ಹುದು.

तू आयी होगी ನೀನು ಬಂದಿರ ತುಮ ಆಯಿ ಹೋಗಿ } ನೀವು ಬಂದಿರ
 ಬಹುದು. आप आयी होंगी } ತಾವು ಬಂದಿರ
 ಬಹುದು.

बह आयी होगी ಅವಳು ಬಂದಿರ ವೆ ಆಯಿ ಹೋಗಿ ಅವರು ಬಂದಿರ
 ಬಹುದು. ಬಹುದು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೧೯.

उग	ಹುಟ್ಟು, ಅಂಕುರಿಸು	मिट	ಅಳಿದುಹೋಗು
फैल	ಹರಡು	लगा	ಪ್ರಾರಂಭಿಸು, ತೊಡಗು.
बज	ಬಾರಿಸು.	शुरू हो	ಪ್ರಾರಂಭವಾಗು.
दौड़	ಓಡು	टकरा	ತಗಲು.
भीड़	ಗಡ್ಡಲ.	बनिया	ವ್ಯಾಪಾರಿ, ವೈಶ್ಯ
घटी	ಜಾಗಟಿ, ಗಂಟೆ.	लता,	ಬೆಲ ಬಳ್ಳಿ
चोट	ಗಾಯ, ಪೆಟ್ಟು	अनाज	ಧಾನ್ಯ
पलंग	ಮಂಚ	नारियल	ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಪಾಠಶಾಲಾ ಕಿ ಘಂಟಿ ಬಜಿ ಹೊಗಿ | ೨. ಮೊಟಾರ ಬೈಲಗಾಡಿಯೊ ಸೆ ಟಕರಾ ಜಾಯೆಗಿ | ೩. ಬೆಲ ಅವ ತಕ ಸಬ ಜಗಹ ಫೈಲಿ ಹೊಗಿ | ೪. ದಸ ಬಜೆ ಕೆ ಪಹಲೆ ನಾಟಕ ಶುರು ಹುಆ ಹೊಗಾ | ೫. ಪೆಡ್ಡ ಪರ ಸೆ ಗಿರನೆ ಸೆ ಉಸಕೊ ಬಡ್ಡಿ ಚೊಟ ಲಗಿ ಹೊಗಿ | ೬. ರಾಮ ವಿಲಸನ ಕೆ ಘರ ಮೆಂ ಪಲಂಗ ಪರ ಬೈಠಾ ಹೊಗಾ | ೭. ಬರಸಾತ ಹುಡೈ ಹೊಗಿ ಔರ ಅನಾಜ ಉಗಾ ಹೊಗಾ | ೮. ಮೊಟಾರ ಬೈಲಗಾಡಿಸೆ ಟಕರಾಡೈ ಹೊಗಿ | ೯. ವೆ ಆಜ ಅವತಕ ಮದರಾಸ ಪಹುಂಚೆ ಹೊಗೊ | ೧೦. ಲಡ್ಡಕಿಯೊ ನೊ ಬಜೆ ಕೆ ಅಂದರ ಸೊಯಿ ಹೊಗಿ |

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ರೈತರು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ೨. ರಾಮನು ಪೇಟೆಯಿಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂದಿರಬಹುದು. ೩. ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಈ ದಿನ ಬಹಳ ಗದ್ದಲ ವಿರಬಹುದು. ೪. ಅವನ ವ್ಯಾಪಾರವು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹಬ್ಬಿರಬಹುದು. ೫. ಸಭೆಯು ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸುರುವಾಗಿರಬಹುದು. ೬. ಈ ತೋಟದಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳು ಬಹಳ ಇರಬಹುದು. ೭. ಗೋಸಾಲನ ಸಲುವಾಗಿ ಮೋಹನನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು. ೮. ಅವರು ಸೀತೆಯನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರಬಹುದು. ೯. ರಾಮನು ಗಿಡದ ಮೇಲಿಂದ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಪೆಟ್ಟು ತಗಲಿರಬಹುದು. ೧೦. ಅವನು ಒಂದು ಮೈಲು ಓಡಿರಬಹುದು.

ಪಾಠ ೨೦.

ನೆ ನಿಯಮಗಳು

ಸಾಮಾನ್ಯ, ಅಸನ್ನ, ಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸಂಧಿಗ್ಧ ಭೂತಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಸಕರ್ಮಕವಿದ್ದಾಗ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ನೆ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

ಮೋಹನನು ದೇವನು ನೋಡಿದನು.
 ಮೋಹನನು ದೇವನು ನೋಡಿದನು.
 ಮೋಹನನು ದೇವನು ನೋಡಿದನು.
 ಮೋಹನನು ದೇವನು ನೋಡಿದನು.

ಕರ್ತೃವಿಗೆ ನೆ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಿದಾಗ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಕರ್ಮದ ಲಿಂಗವಚನಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

ಮೋಹನನು ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.
 ಮೋಹನನು ಎರಡು ಮನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.
 ಮೋಹನನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡಿದನು.
 ಮೋಹನನು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

ಕರ್ಮವು ಗುಪ್ತವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಥವಾ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಕೌ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಿದಾಗ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಏಕ ವಚನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೌ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಪ್ರಾಣಿವಾಚಕ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾಹರಣೆ:—

ಮೋಹನನು ದೇವನು ನೋಡಿದನು.
 ಸೀತಾನು ದೇವನು ನೋಡಿದಳು.
 ಹಮನು ದೇವನು ನೋಡಿದನು.

ಲಙ್ಕಿಯೋನಿ ದೇಖಾ ಹುಡುಗಿಯರು ನೋಡಿವರು.

ರಾಮನೇ ರೋಡಿಕೋ ಖಾಯಾ ರಾಮನು ರೋಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿಂದನು.

ಸೀತಾನೇ ರೋಡಿಕೋ ಖಾಯಾ ಸೀತೆಯು ರೋಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿಂದಳು.

ಲಙ್ಕೋನಿ ಕಿತಾವೋಕೋ ಪಢಾ ಹುಡುಗರು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿದರು.

ಲಙ್ಕೋನಿ ಕಿತಾವೋಕೋ ಪಢಾ ಹುಡುಗರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿದರು.

ಸೂಚನೆ:— ಈ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ನೆ ಪ್ರತ್ಯಯವು ಸೇರಿದ ಬಳಿಕ ಕರ್ತೃವಿಗೂ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವು ಇರುತ್ತದೆ. ಅರ್ಥಾತ್ ಕ್ರಿಯೆಯು ಕರ್ಮಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದು.

ಕರ, ಲೇ, ಮತ್ತು ದೇ ಧಾತುಗಳು ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತವೆ.

ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

ಕಿಯಾ, ಕಿಯೆ

ಕೀ, ಕ್ಕೀ

ದಿಯಾ, ದಿಯೆ

ದೀ, ದ್ಕೀ

ಲಿಯಾ, ಲಿಯೆ

ಲೀ, ಲ್ಕೀ

ಇ ಕಾರಾಂತ ಧಾತುಗಳು ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಹೈಸ್ವವಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ:— ಪಿ ಕೂಡಿ ಪಿಯಾ, ಪಿಯೆ, ಪಿ, ಪ್ಕೀ;

ಸಿ ಹೊಲಿ ಸಿಯಾ, ಸಿಯೆ, ಸಿ, ಲ್ಕೀ

ಅಭ್ಯಾಸ ೨೦.

ಖಿಲಾ	ತನ್ನಿ ಸು	ಜಲಾ	ಸುಡು
ಪಿಲಾ	ಕುಡಿಸು	ಫ್ಲೆಡ್	} ಹುಡುಕು
		ಖೋಜ	
ನಿಗಾಲ	ನುಂಗು	ಬೋ	ಬಿತ್ತು
ಖೋದ್	ಅಗಿ, ತೋಡು	ಲಕಡೀ	ಕಟ್ಟಿಗೆ
ಅಚಾರ	ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ	ಡಾಕ್ಯಿಯಾ	ಪ್ರೋಸ್ಟ್ರಮನ್
ಕೋರ	ತುತ್ತು	ದವಾ	ಔಷಧ
ಆಸ್ಪತಾಲ	ಆಸ್ಪತ್ರೆ	ತೀರ	ಬಾಣ
ಶಿಕಾರೀ	ಬೇಟೆಗಾರ	ಛೋಡ್	ಬಿಡು
ಬಾಘ	ಹುಲಿ		
ಕುಡತಾ	ಅಂಗಿ		

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಮಾತಾನೆ ಬಚ್ಚೆಕೊ ರೊಡೆ ಖಿಲಾಯಿ । ೨. ಲಡಕೀನೆ ಲಕಡೀಯೆಂ ಜಲಾಯಿ । ೩. ಮೈನೆ ಖಿಲಿ ಕೊ ದ್ಧ ಪಿಲಾಯಾ ಹೈ । ೪. ಶಿಕಾರೀನೆ ಬಾಘಕೊ ತೀರ ಮಾರಾ ಥಾ । ೫. ಉಸನೆ ರಾಮಕೆ ಸಾಥ ಬಹುತ ಬಾತೆಂ ಕಿಂ । ೬. ಕಿಸಾ ನನೆ ಖೇತ ಮೆಂ ಬೀಜ ಬೋಯೆ । ೭. ಆಪಕಿ ಬಾತೆಂ ಕೊ ಕಿಸನೆ ಸುನಾ ಥಾ ? ೮. ರಾಧಾನೆ ಸ್ಟೇಷನ್ ಪರ ರಾಮಕಿಂ ಬಹನೊಂ ಕೊ ದೇಖಾ ಹೊಗಾ । ೯. ಮೇರೆ ದೋಸ್ತನೆ ಮುಷ್ತೆ ಕಿತಾಬೆಂ ಲೀಖಿಂ । ೧೦. ಡಾಕ್ಟರ್‌ನೆ ರೋಗಿಕೊ ದವಾ ಪಿಲಾಯಿ ।

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಅವಳು ತುತ್ತನ್ನು ನುಂಗಿದಳು. ೨. ಸೀತೆಯು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಷಾಡಿದಳು. ೩. ಟಿಪಾಲ ಪ್ಯಾದೆಯು ರಾಮನಿಗೆ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ೪. ನಿನ್ನೆ ನಾನು ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಮಾಷೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ೫. ಬೇಟೆಗಾರನು ಬೇಟೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ಅಡವಿಗೆ ಹೋದನು. ೬. ನೀವು ಅವರ ಸಲುವಾಗಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಿದಿರಿ? ೭. ಸೀತೆಯ ತಂಗಿಯು ತಮ್ಮನ ಸಲುವಾಗಿ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹೊಲಿದಿದ್ದಳು. ೮. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿರಬಹುದು. ೯. ಅವನು ನವಗೆ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ೧೦. ನಾವು ದೇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆವು

ಪಾಠ ೨೧.

ಆಪ ದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು.

ಆಪ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷದಲ್ಲಿ ಗೌರವಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವರಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡದ “ ಸ್ವ.” ಅಥವಾ “ ತನ್ನ “ ಎಂಬ ಆತ್ಮಾರ್ಥಕವಾಚಕದಂತೆ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಯಾವ ನಾಮಪದದೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರೂ ಅದು ಆ ನಾಮಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಭಕ್ತಿಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಪರವಾದಾಗ ಆಪ ವು ಅಪನಾ, ಅಪನೆ, ಅಪನಿ ಎಂಬ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ.

ಆಪ (ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ) ತಾವು, ತಾನು

೧. ಆಪ ತಾವು, ತಾನು
೨. ಅಪನೆ ಕೌ ತನ್ನನ್ನು, ತಮ್ಮನ್ನು

೩. अपने से तन्हींद, तम्हींद
४. अपने को, अपने लिये, अपने वास्ते तनगे,
तन्ही सलुवागि, तमगे, तम्ही सलुवागि
५. अपने से तन्हींद, तम्हींद
६. अपना, अपने, अपनी तन्ही, तम्ही
७. अपने में, अपने पर तन्हीं, तम्हीं, तन्ही मीले,
तम्ही मीले

ಉದಾಹರಣೆ:-

मैं अपने लिये यह पुस्तक खरीदता हूँ नಾನು ಪನ್ಹ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

वे अपने घर जाते हैं ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

सीता अपनी किताब लेती है ಸೀತೆಯು ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

लड़कियाँ अपने अपने सामान लेती हैं ಹುಡುಗಿಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸೂಚನೆ:- ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಪ ದ ಬದಲು ಖುದ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:-

मैं खुद जाता हूँ ನಾನು ಸ್ವತಃ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

वे खुद यह काम करते हैं ಅವರು ಸ್ವತಃ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

सीता खुद कपड़ा सीती है ಸೀತೆಯು ಸ್ವತಃ ಅರಿವೆ ಹೊಲಿಯುತ್ತಾಳೆ.

अभ्यास १०.

मुँह मूख	कान कवि
अकलमंद बुद्धिवन्त	प्याला बಟ್ಟुलु, कप्
देकिन, पर अदर, परन्तु	या अफना
किराया बाढी	महीना तिगळु, मरस.
रवाना हो खेरडु	पच जिरणवागु, पञ्चन वागु.
रवो कळदुकैळु	अदाकर सल्लिसु, तिरुगि कैळु
डांट बंदरिसु	कमा गळिसु, संपादिसु.
शोर मंचा गड्डलकाकु, गलभे मरडु	कर्जा माल

कंनू ढकै धाखान्तरिसिरी: —

१. मैं अपनी आँखोंसे देखता हूँ। २. उन्होंने यह समाचार अपने कानोंसे सुना। ३. इस घर का किराया उसने खुद दिया। ४. सीताने खुद लडके को प्याला भर दूध दिया। ५. मैंस का दूध जल्दी नहीं पचता। ६. वे खुद अकलमंद हैं पर कुछ नहीं कमाते। ७. उस्तादजीने लडकों से अपनी जगह पर बैठनेके लिए कहा। ८. मोटर धारवाड से ठीक दस बजे रवाना हुई थी। ९. खुद कान से सुनो, या आंख में देखो। १०. मोहनने अपना सामान खोया होगा।

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ವಸಂತನನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು ಅದರಿ
ಅವನು ಊರಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ೨. ನಾನೇ ಸ್ವತಃ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಸಾಲವನ್ನು
ತೀರಿಸಿರುವೆನು. ೩. ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ ಅವರು ಈ ಮನೆಯ ಬಾಡಿಗೆ
ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ೪. ರಾಧೆಯು ತನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡು ಬಟ್ಟಲುಗ
ಳನ್ನು ಕೊಂಡಳು. ೫. ಹುಡುಗರು ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗದ್ದಲ ಹಾಕು
ತ್ತಾರೆ. ೬. ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ಹುಡುಗರನ್ನು ಬೆದರಿಸಿದರು. ೭.
ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಗಳಿಸುವದಿಲ್ಲ. ೮. ನೀವು
ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರಿ? ೯. ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ
ಗಾಡಿಯು ನಿನ್ನೆಯೇ ಹೊರಟಿರಬಹುದು. ೧೦. ರಮೇಶನು ಗಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ
ಈ ತಿಂಗಳು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಡುವನು.

ಪಾಠ ೨೨.

ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು.

ಪ್ರಧಾನ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಸಕ, ಚುಕ, ದೇ, ಲಗ, ಧಾ ಮತ್ತು ಚಾಹಿ
ಎಂಬ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಆಗ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾ
ಪದವು ಮಾತ್ರ ಕಾಲ, ಪುರುಷ, ಲಿಂಗ, ವಚನಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ಬದಲಾಗು
ತ್ತದೆ. ಪ್ರಧಾನ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಯಾವ ರೂಪಾಂತರವನ್ನೂ ಹೊಂದುವ
ದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆ:— मैं खा सकता हूँ ನಾನು ತಿನ್ನಬಲ್ಲೆನು.

हम खा सकते हैं ನಾವು ತಿನ್ನಬಲ್ಲೆವು.

लड़की नहीं खा सकी ಹುಡುಗಿಯು ತಿನ್ನಲಾರದವಳಾದಳು.

“ಶಕೃತೆ”ಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ “ಸಕ”
ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:— मैं जा सकता हूँ नानु ಹೋಗಬಲ್ಲೆನು.

वे अंग्रेजी लिखते हैं ಅವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಬರೆಯಬಲ್ಲರು.

राधा यहाँ नहीं बैठ सकेगी ರಾಧೆಯು ಇಲ್ಲ ಕೂಡಲಾರಳು.

हम वह नाटक नहीं देख सके ನಾವು ಆ ನಾಟಕವನ್ನು
ನೋಡಲಾರದವರಾದೆವು.

ಧಾತುವಿಗೆ “ಚುಕ” ಸೇರಿಸುವವರಿಂದ ಕ್ರಿಯೆಯ “ಮುಕ್ತಾಯ”ವು
ಅಥವಾ “ಸಂಪೂರ್ಣತೆ”ಯು ಗೊತ್ತಾಗುವದು.

ಉದಾಹರಣೆ:—वह खा चुका ಅವನು ಉಂಡು ಮುಗಿಸಿದನು.

सीता सो चुकी ಸೀತೆಯು ನಿದ್ದೆ ಮುಗಿಸಿದಳು.

वे देख चुके थे ಅವರು ನೋಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

मैं पढ़ चुकता हूँ ನಾನು ಓದಿ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

पा ಎಂಬುದನ್ನು ಧಾತು ಅಥವಾ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದ ಭಾವನಾ
ಮದ ಸಂಗಡ “ಸಮರ್ಥತೆ”ಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸು
ತ್ತಾರೆ,

ಉದಾಹರಣೆ:—

गोपाल आज नाटक नहीं जा पया ಅಥವಾ ಜಾನೆ ಪಾಯಾ | ಗೋಪಾ
ಲನು ಈ ದಿನ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ.

मैं देख पाया अथवा देखने पाया ನಾನು ನೋಡಲು ಸಮರ್ಥನಾದೆ.

तुम नहीं सुन पाओगे अथवा सुनने पाओगे ನೀವು ಕೇಳಲಾರಿರಿ.

सीता यह काम कर पाती है अथवा करने पाती है ಸೀತೆಯು ಈ
ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥಳಿದ್ದಾಳೆ.

“ಅಪೇಕ್ಷೆ” ಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಭವನಾಮದ ಸಂಗಡ ಚಾಹೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

मैं पानी पीना चाहता हूँ ना नु ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.
 राधा क्या पढ़ना चाहती है ? ರಾಧೆಯು ಏನು ಓದಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾಳೆ?
 उन्होंने नाटक देखना चाहा ಅವರು ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದರು.

वे कल बंगलूर जाना चाहेंगी ಅವರು ನಾಳೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಇಚ್ಛಿಸುವರು.

ಸೂಚನೆ:— ಪ್ರಧಾನ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಸಕರ್ಮಕವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಕರ್ಮಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಚಾಹೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನ ಸೇರಿಸಬೇಕು.

ಉದಾಹರಣೆ:—

गोपालने उमे जाने दिया गೋಪಾಲನು ಅವನನ್ನು ಹೋಗಗೊಟ್ಟನು.
 सीताने सीना चाहा ಸೀತೆಯು ಮಲಗಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದಳು.

ಭವನಾಮದ ಅಂತ್ಯಾಕ್ಷರ ನಾ ವನ್ನು ನೆ ಮಾಡಿ ಇ ಸಹಾಯ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು “ಅನುಮತಿ”ಯ ಅರ್ಥಬೋಧಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—तुम रामको जाने दो ನೀವು ರಾಮನನ್ನು ಹೋಗಗೊಡಿರಿ.
 वे लडकों को घर नहीं जाने देते हैं ಅವರು ಹುಡುಗರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಗೊಡುವದಿಲ್ಲ.

मोहनने सीताको नाटक देखने दिया ಮೋಹನನು ಸೀತೆಯನ್ನು ನಾಟಕ ನೋಡಗೊಟ್ಟನು.

ಮುझे जरूर वे यह काम करने देंगे ಅವರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನನಗೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಗೊಡುವರು.

ಕಾರ್ಯದ “ಪ್ರಾರಂಭ”ವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಕ್ಕೆ ಲಗಾ ನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಯಂತೆ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದ ಭಾವನಾಮದೊಡನೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:-

सीता खाने लगी । ನೀತಿಯು ಉಣತೊಡಗಿದಳು.

वह रोने लगता है । ಅವನು ಅಳತೊಡಗುತ್ತಾನೆ.

वे चाय पीने लगते हैं । ಅವರು ಚಹಾ ಕುಡಿಯ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ.

लडकियाँ पढ़ने लगीं । ಹುಡುಗಿಯರು ಓದತೊಡಗಿದರು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೨೨.

अगुआ,	मेता	ಮುಖಂಡ	ना	मुमकिन	ಅಸಂಭವ
आइना		ಕನ್ನಡಿ	आमदनी		ಉತ್ಪನ್ನ
उम्र		ವಯಸ್ಸು	कलेवा		ಮುಂಜಾನೆಯೂಟ
खुशबू		ಸುಗಂಧ, ಸುವಾಸನೆ.	जंग		ಯುದ್ಧ
बढ़ा		ಹೆಚ್ಚಿಸು	बन	ಅಗು,	ತಯಾರ ಅಗು
उड़ा		ಹಾರಿಸು	लिटा		ಮಲಗಿಸು
फाड़		ಹರಿ	पढ़ा		ಓದಿಸು
लाद		ಹೇರು	रुला		ಅಳಿಸು

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:-

१. वसंत अपने गांवका अगुआ बनना चाहता है २. वे राधा की उम्र जानना चाहते हैं । ३. इस कामसे राम की आमदनी

ಬಡನೆ ಲಗಿ । ೪. ಗಾಂಧೀಜಿ ಭಾರತಮೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಜಂಗ ಗುರು ನೆಹಿ ಹೆನೆ ದೇನೆ ಹೆನೆ ।
 ೫. ಪ್ರಮೀಲಾ ಅಪನೆ ಬಚ್ಚೆಕೊ ಲಿಡಾ ಚುಕಿ । ೬. ಏ उस गाडी पर फल
 लाद सकते हैं । ७. मैं कपड़ा नहीं फाड़ने दूंगा । ८. तुम वह पक्षी
 नहीं उड़ा पाओगे । ९. गुरुजी अपने लड़कों को पढ़ाने लगते हैं ।
 १०. उन्होंने उस छोटे बच्चेको रुखाना चाहा ।

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿಃ—

೧. ರಾಧೆಯು ಕನ್ನಡೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾಳೆ. ೨. ನಾವು ನಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ೩. ಹುಡುಗನು ಆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹರಿಮಬಿಟ್ಟನು. ೪. ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಸುವಾಸನೆಯು ಹಬ್ಬಿತೊಡಗಿತು. ೫. ಒಂದೇ ತುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಈಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ ಆದರೆ ಇದು ಅಸಂಭವ ಆದೆ. ೬. ಸೀತೆಯು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮಲಗಿಸಲು ಸಮರ್ಥಳಾದಳು. ೭. ತಾವು ಆ ಹುಡುಗೆಯರನ್ನು ನಗಿಸಲಾರರಿ. ೮. ನಾವು ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಲ್ಲೆವು. ೯. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ನಾಟಕ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ೧೦. ಮೋಹಿನಿಯು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗ ಬಯಸಿದಳು

ಪಾಠ ೨೩.

ಕರ್ತರಿ ನಾಮಗಳು

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿ ವಾಣಿ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕೆಲವು ರೀತಿಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಅವ' ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಧಾತುವಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಯಾವ ರೂಪವಾಗುವುದೋ ಅದೇ ರೂಪವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿಗೆ ವಾಲಾ ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದಕ್ಕೂ ಧಾತುವಿಗೂ ನಡುವೆ ನೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:-ಕರನಿವಾಲಾ ಮಾಡುವವ, ಜಾನಿವಾಲಾ ಹೋಗುವವ, ಖಾನಿವಾಲಾ ತಿನ್ನುವವ, ದಿನಿವಾಲಾ ಕೊಡುವವ, ಅನಿವಾಲಾ ಬರುವವ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇದು ತೀರ ಸಿಕ್ಕಟ ಭವಿಷ್ಯದರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಾಗಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- ಪ್ರಭಾಕರನು ಜಾನಿವಾಲಾ ಹೈ ಪ್ರಭಾಕರನು ಹೋಗುವವನಿದ್ದಾನೆ, ವನಮಾಲಾ ಆಜ ಅನಿವಾಲಾ ಹೈ ವನಮಾಲೆಯು ಈದಿನ ಬರುವವಳಿದ್ದಾಳೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ನಾನುಗಳಿಗೆ ಇದು ಸೇರಿದಾಗ ಒಡೆತನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- ಧರವಾಲಾ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ, ಗಾಢಿವಾಲಾ ಗಾಡಿಯ ಯಜಮಾನ, ತುಕಾನಿವಾಲಾ ಅಂಗಡಿಯ ಯಜಮಾನ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- ಕಾಶಿವಾಲಾ ಆದಮಿ ಕಾಶಿಯ ಮನುಷ್ಯ, ಶಹರವಾಲಾ ಪಟ್ಟಣದ, ತುರವಾಲಾ ಮೇಲಿನ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- ಬಿಸಿ ರೂಪಯಿವಾಲಿ ಷಡ್ಡಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯ

दस आनेवाली किताब हत्तु अलै बिलिय वुस्तुक, इत्तुयि.

वाला प्रत्त्ययवु तन्न मुन्दे बरुव नानुद लिंग वचन गली अनुसारवागि मारुफडुत्तुदे.

लुदाः—जानेवाला आदमी ह्योगुव मनुष्य.

जानेवाले आदमी ह्योगुव मनुष्यरु.

जानेवाली औरत ह्योगुव हंगुसु.

जानेवाली औरतें ह्योगुव हंगुसरु.

अभ्यास १३.

वर्तन	पाठ्य	मांज	तिकु
जमानत	जामिनु	फिसल	जारु
किराया	बाडिगे	घमंड	गवफ
सलाह	सलहे	ढगा	म्येसवनाडु
उपली	बेरले, कुक्कु	अगला	मुन्दिन
निकल	ह्योरडु	सफर	प्रवास
गुस्सा	सिड्डी, क्येस	तैर	ऊजु, ऊसु
अमरुद	म्येरलकण्डु	लेकिन	अदरि

कन्नू डक्के भाषांतरिसिरी:—

वर्तन मांजनेवाली औरत मगनलाल की बहन है । २. उस दिन जमानत देनेवाला मेरा भाई था । ३. आज गोपालकी बहनें गांवसे आनेवाली हैं ४. हमारे गांवके जमीनदारके पास एक सौ

ಸುಖವಾಳಾ ಘೊಡಾ ಹೈ | ೫. ಮಕಾನವಾಳಾ ಹಮಸೆ ಕಿರಾಯಾ ಪಹಲೆ ಮಾಂಗತಾ ಹೈ | ೬. ದೂಧವಾಳಾನೆ ಆಜ ದೂಧ ದೇನೆ ನಹೀ ಆಯಾ ಹೈ | ೭. ಆಪನೆ ತಾಂಗಾವಾಳೆ ಕೊ ಕಿತ್ತನೆ ಪೆಸೆ ದಿಯೆ ? ೮. ಪೆಸೆವಾಳೆ ಬಡೆ ಘಮೆಡೆ ಹೊತೆ ಹೈ | ೯. ಬೆಂಚೆ ವಾಳೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಕರನೆ ಬೆಂಗಲೊರ್ ಜಾವೊ | ೧೦. ಠಗಾನೆವಾಳೆ ಸೆ ಬಚನೆಕೆ ಸಲಾಹ ಮೆರೆ ದೊಸನೆ ದಿ |

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಅವರು ಈ ದಿನ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವವರಿದ್ದಾರೆ? ೨. ಬೆರಣೆಕೆ ಗಳನ್ನು ಮಾರುವವಳು ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ೩. ನಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋರಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ೪. ಈ ದಿನ ಹುಡುಗೆಯರೂ ಗಂಗಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಈಜುವವರಿದ್ದರು. ೫. ಸುಳ್ಳು ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ. ೬. ಹಣ್ಣು ಮಾರುವವನು ಪೇರಲ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಾರಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ೭. ನಾಳಿನ ಸಭೆಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗುವವರಿದ್ದಾರೆ ನಾವು ಹೋಗೋಣ. ೮. ಬಹಳ ಮಾತನಾಡುವವರು ಕಡಿಮೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ೯. ಸೀತೆಯು ಈ ದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುವವಳಿದ್ದಳು, ಆದರೆ ಸಮಯ ವ್ಯಾಸಿಕ್ಕಿಲಿಲ್ಲ. ೧೦. ನನ್ನ ಮಿತ್ರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ರೂಪಾಯಿಯ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯಿದೆ.

ಪಾಠ ೨೪.

ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ.

ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲಗಳ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪುರುಷಗಳ ಲಿಂಗ ವಚನಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ಹ್ಲಂಗಾ, ಹೊಗಾ, ಹೊಗೊ, ಹೊಗೊ ಮತ್ತು ಹ್ಲಂಗಿ, ಹೊಗಿ, ಹೊಗಿ ಸಹಾಯ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಉದಾಹರಣೆ:-

मैं खा रहा हूंगा नಾನು ಉಂಣುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು.
 राम देख रहा होगा ರಾಮನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು.
 वे सो रहे होंगे ಅವರು ಮಲಗುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು.
 तुम सुन रहे होंगे ನೀವು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು.

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

मैं पी रही हूंगी नಾನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು.
 चंपा गा रही होगी ಚಂಪೆಯು ಹಾಡುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು.
 लड़कियाँ सी रही होंगी ಹುಡುಗಿಯರು ಹೊಲಿಯುತ್ತಾ
 ಇರಬಹುದು.
 तुम लिख रही होगी ನೀವು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು.

ಸಂದಿಗ್ಧ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ

ಸಂದಿಗ್ಧ ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ರೂಪಗಳಿಗೆ
 हूंगा, होगा, होंगे, होंगे ಮತ್ತು हूंगी, होगी, होंगी ಎಂಬ ಸಹಾಯ
 ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವರು.

ಪುಲ್ಲಿಂಗ

ಉದಾಹರಣೆ:-

मैं गाता हूंगा ನಾನು ಹಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು.
 गोपाल आता होगा ಗೋಪಾಲನು ಬರುತ್ತಿರಬಹುದು.
 तुम खाते होंगे ನೀವು ಉಂಣುತ್ತಿರಬಹುದು.
 वे ढ़पते होंगे ಅವರು ಓದುತ್ತಿರಬಹುದು.

ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

मैं सीती हूगी नानु ಹೊಲಿಯುತ್ತಿರಬಹುದು.
 मोहिनी सोती होगी ನೋಹಿನಿಯು ಮಲಗುತ್ತಿರಬಹುದು.
 बहनें गाती होगी ಸಹೋದರಿಯರು ಹಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು.
 तुम सीखती होगी ನೀವು ಕಲಿಯುತ್ತಿರಬಹುದು.

ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭೂತಕಾಲ

ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವಚನಗಳಿಗನು ಸಂಸಿ ಆ, ಥೆ, ಥಿ, ಥಿ ಎಂಬ ಸಹಾಯ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ದರಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಭೂತಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

मोहन रोटी खा रहा था ನೋಹನನು ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇದ್ದರು.

वे नाटक देख रहे थे ಅವರು ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು.

शांता गीत गा रही थी ಶಾಂತೆಯು ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಳು
 लड़कियाँ कथा सुन रही थी ಹುಡುಗಿಯರು ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು.

ಅಪೂರ್ಣ ಭೂತಕಾಲ

ಅಪೂರ್ಣ ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗ ವಚನಗಳಿಗನು ಸಂಸಿ ಆ, ಥೆ, ಥಿ, ಥಿ ಎಂಬ ಸಹಾಯ ಕ್ರಿಯಾಪದ ಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

मैं बाजार जाता था नಾನು ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನು.

लड़के मैदान में खेलते थे ಹುಡುಗರು ಬೈಲಿನಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

यमुना कपड़ा सीती थी यಮುನೆಯು ಅರಿವೆಯನ್ನು ಹೊಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು
बहनें फल खा रही थीं ಸಹೋದರಿಯರು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾರಣಾರ್ಥ (ಹೇತು ಹೇತು) ಭೂತ

ಕಾರಣಾರ್ಥ ಭೂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕಾರಣ ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಯವಾಕ್ಯ “ಅವನು ಬಂದಿದ್ದರೆ ರಾಮನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.” ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗವು ಕಾರಣ ವಾಕ್ಯ, ಎರಡನೇ ಭಾಗವು ಕಾರ್ಯ ವಾಕ್ಯ. ಇಂತಹ ಕಾರಣ ಕಾರ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗವಚನಗಳನುಸರಿಸಿ ತಾ, ತೇ, ತಿ, ತಿಂ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಾರಣ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅಗರ ಅಥವಾ ಯದಿ ಎಂಬ ಪದಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಕಾರ್ಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ತೊ ಎಂಬುದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ಕಾರಣಾರ್ಥ (ಹೇತು ಹೇತು) ಭೂತಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

अगर राम आता तो राधा जाती ರಾಮನು ಬಂದಿದ್ದರೆ ರಾಧೆಯು

ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

अगर हम सुनते तो वे गातीं ನಾವು ಅಲಿಸಿದ್ದರೆ ಅವರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾರಣ ವಾಕ್ಯದ ಮೊದಲಿರುವ ಅಗರ ಶಬ್ದದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಾರ್ಯ ವಾಕ್ಯದ ಮೊದಲಿನ ತೊ ಎಂಬುದೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವದರಿಂದ ಅಗರ ಪದವನ್ನು ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಲೋಪ ಮಾಡುವದುಂಟು. ಆದರೆ ತೊ ವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಲೋಪಿಸುವದಿಲ್ಲ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

राम आता तो राधा जाती रामನು ಬಂದಿದ್ದರೆ ರಾಧೆಯು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

हम सुनते तो वे गार्ती ನಾವು ಅಲಿಸಿದ್ದರೆ ಅವರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಪೂರ್ಣ ಭೂತ

ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ರೂಪಕ್ಕೆ ಲಿಂಗವಚನಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ತಾ, ತೇ, ತಿ, ತಿಂ ಎಂಬ ಸಹಾಯ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವದರಿಂದ ಅಪೂರ್ಣ ಭೂತಕಾಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

राम फल खाता था रामನು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು.

हम फल खाते थे ನಾವು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆವು.

सुशीला गीत गाती थी सुಶೀಲೆಯು ಪದ್ಯ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು

लड़कियाँ गीत गाती थी ಹುಡುಗಿಯರು ಪದ್ಯ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು

ಅಭ್ಯಾಸ ೨೪.

अजनबी ಹೊಸಬ, ಅಪರಿಚಿತ ಇಂಜಾರಿ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ, ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ

पेड़ ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ ಬಕ ಹರಟು

खुर्राटाले ಗೊರಕೆ ಹೊಡಿ ಮುಲತವಿ ಕರ } ಮುಂದರಿಸು
जोश ಹುರುಪು ಸ್ಥಗಿತ ಕರ }

पसीना ಬೆವರು ಡ್ರಾಪ ಮುದ್ರಿಸು

दुह ಹಾಲುಕರೆ ಕುಚಲ ತುಳ

ಮುಂಗಫಲಿ	ನೆಲಗಡಲೆ	ಪಿಫಲ	ಕರಗು
ಪರೊಸ	ಬಡಿಸು	ಫೂಫಿ	ಸೋದರತ್ತೆ
		ಬಹ	ಹಂ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ರಾಘಾ ಅಪನೆ ಘರ ಮೆ ದ್ವು ದುಹ ರಹೀ ಹೂಗಿ । ೨. ಮೂಹನ ಇಸ ಸಮಯ ಕಯಾ ಕರತಾ ಹೂಗಾ ? ೩. ವೆ ಂಕ ಅಜನವಿ ಕಿ ಇಂತಜಾರಿ ಮೆ ತ್ರೆ । ೪. ಜಬ ಮೆ ಂಕೆ ಘರ ಗಯಾ ತ್ರಾ ತಬ ವೆ ಗಾನಾ ಗಾ ರಹೀ ತ್ರಿ । ೫. ಅಗರ ಮುಂದಾ ಸ್ವಾನಾ ಪರೊಸತೀ ತೂ ಂಸ ಪೆಡ್ಕಾ ಪೆಡ ಭರತಾ । ೬. ಸ್ವೆತೂ ಮೆ ಕಾಮ ಕರನೇ ವಾಲೆ ಕಿಪನೂ ಕೆ ಶರೀರ ಸೆ ಪಸೀನಾ ಬಹ ರಹಾ ತ್ರಾ । ೭. ಮೆರಾ ಭಾಡೆ ರಾತಮೆ ಸ್ವೂ ಖುರಾಡಾ ಲೆತಾ ಹೆ । ೮. ಂಹೂನೆ ಅಜ್ಜ ಕಿ ಸಭಾಕೂ ಸ್ಥಗಿತ ಕಿಯಾ ಹೂಗಾ । ೯. ಅಗರ ವೆ ಅಚ್ಚಿ ಸ್ವಬರೆ ಅಪನೆ ಸಮಾಚಾರ ಪತ್ರ ಮೆ ಂಪೆಗೂ, ತೂ ಂಕೆ ಪತ್ರ ಬಹುತ ವಿಕೆಗೂ । ೧೦. ವಸಂತ ಕಿ ಫೂಫಿ ಘರಮೆ ಮುಂಗಫಲಿ ಸ್ವಾ ರಹೀ ಹೂಗಿ ।

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಏಕೆ ಹೀಗೆ ಹರಟುತ್ತಿರುವಿರಿ? ೨. ಆ ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕನು ಈಗ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರಬಹುದು? ೩. ಸೀತೆಯು ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಹುಡುಗನು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ೪. ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆಯು ಹುರುಪಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಿರಬಹುದು. ೫. ನಾನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವಳು ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ೬. ಈ ದಿವಸ ಬಹಳ ಜನರು ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಆದ ಕಾರಣ ಅವರು ಆ ಸಭೆಯನ್ನು ಮುಂದರಿಸಿರಬಹುದು.

೨. ಬಡವರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ ಅವನ ಹೃದಯವು ಕರಗುವುದು. ೮. ರಾಮನು ತನ್ನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟುವನು. ೯. ಓಡುವವನ ಶರೀರದಿಂದ ಬೆವರು ಹರಿಯುತ್ತಿರಬಹುದು. ೧೦. ಅಪರಿಚಿತ ಮನುಷ್ಯನು ಗೊರೆಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರಬಹುದು.

ಪಾಠ ೨೫.

ಇತರ ಕಾಲಗಳು (ಮುಂದುವರಿದುದು)

ಕೃದಂತಗಳು

ವರ್ತಮಾನ ಕೃದಂತ.

ಧಾತುವಿಗೆ ಲಿಂಗ ವಚನಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ “ ತಾ ” ಅಥವಾ “ ತಾ ಹ್ವಾ ” ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲಿಕ ಕೃದಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷಣವಾಗಿಯೂ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರು.

ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಅದು ತನ್ನ ವಿಶೇಷಣದ ಲಿಂಗ ವಚನಗಳಿಗನುಸರಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:-

ದೌಡತಾ (ಹ್ವಾ) ಲಡಕಾ ಗಿರತಾ ಹೈ ಓಡುವ ಹುಡುಗನು ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

ಚಲಂತಿ (ಹ್ವೈ) ಗಾಙ್ಗೀಮಿ ಮತ ತರೋ ಚಲಿಸುವ ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿಯಬೇಡಿ.

ರೋತೆ (ಹ್ವಾ) ಬಚ್ಚೊಕೊ ಮತ ಮಾರೋ ಅಳುವಂಥ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹೊಡಿಯಬೇಡಿ.

ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ ತಾ ಎಂಬುದು ನ್ನ ಅಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:-

मैं पढ़ते पढ़ते सोता हूँ नಾನು ಓದುತ್ತ ಓದುತ್ತ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ.
 सुलोचना खाते खाते हंसती है ಸುಲೋಚನೆಯು ಉಂಣುತ್ತ ಉಂಣುತ್ತ
 ನಗುತ್ತಾಳೆ.

हम लिखते लिखते बोलते हैं ನಾವು ಬರೆಯುತ್ತ ಬರೆಯುತ್ತ ಮಾತ
 ನಾಡುತ್ತೇವೆ.

बहने बोलते बोलते थक गयीं ಸಹೋದರಿಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಮಾತ
 ನಾಡುತ್ತ ಆಯಾಸಗೊಂಡರು.

ಕರ್ತೃ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಸೇರಿದಾಗ
 ವರ್ತಮಾನ ಕೃದಂತವು ಕೆಳಗಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವದು.

ಉಪಾಹರಣೆ:-

मोहनने इंदिराको आते हुए देखा मोಹನನು ಇಂದಿರೆಯು ಬರುತ್ತಿದ್ದ
 ದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

आपने गोपालको कभी गाते हुए सुनाहैं ? ತಾವು ಎಂದಾದರೂ
 ಗೋಪಾಲನು ಹಾಡುವದನ್ನು ಕೇಳಿರುವಿರಾ?

ವರ್ತಮಾನ ಕೃದಂತದ ಮುಂದೆ ಸಮಯ, ವಕ್ತ ಎಂಬುದು ಬಂದರೆ ತಾ
 ಎಂಬುದು ತ್ತೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಕರ್ತೃವು ಯಾವಾಗಲೂ ಷಷ್ಠಿ ವಿಭಕ್ತಿ
 ಪುಲ್ಲಿಂಗ ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:-

गोपालके जाते समय गೋಪಾಲನ ಹೋಗುವಾಗ

मोहिनी के जाते समय मोಹಿನಿಯು ಹಾಡುವಾಗ

हमारे खाते समय ನಾವು ಉಂಣುವಾಗ

लड़कियों के काम करते समय ಹುಡುಗಿಯರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ

ಭೂತಕೃದಂತ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತಕಾಲದ ರೂಪಕ್ಕೆ ಹೃಷಿ ಸೇರಿಸುವದರಿಂದ ಭೂತ ಕೃದಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭೂತಕಾಲದ ರೂಪವನ್ನೇ ಭೂತಕೃದಂತವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

ಮುನಿ (ಮುನಿ ಹೃಷಿ) ಬಾತ ಕೇಳಿದ ಮಾತು
 ಖಿಲಾ (ಖಿಲಾ ಹೃಷಿ) ಕಮಲ ಅರಳಿದ ಕಮಲ
 ಪದ್ಮ ಲಿಖಾ ಮನುಷ್ಯ ಓದು ಬರಹ ಬಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯ
 ವಹ ಸೋಯಾ (ಹೃಷಿ) ಹೈ ಅವನು ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ

ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ ಕೃದಂತ

ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ ಕೃದಂತದಲ್ಲಿ ಧಾತುವಿಗೆ ಕರ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

ಮೈ ಖಾಕರ ಜಾತಾ ಹೈ ನಾನು ಉಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.
 ಲಡಕೀ ದೇಖಕರ ಪಢತೀ ಹೈ ಹುಡುಗಿಯು ನೋಡಿ ಓದುತ್ತಾಳೆ.
 ಯಹ ಬಾತ ಮುನಕರ ಹಮಕೊ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹೃಷಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಮಗೆ
 ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ಕರ ಎಂಬುದರ ಪೂರ್ವಕಾಲಿಕ ಕೃದಂತವು ಕರ ಕರ ಎಂಬುದರ
 ಬದಲು ಕರ ಕೆ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

ಮೈ ಕಾಮ ಕರಕೆ ಸೊತಾ ಹೈ ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ.

ರೂಢ್ಯಾತ್ಮಕ (ನಿತ್ಯತಾಬೋಧಕ) ಕೃದಂತ

ಸಾಮಾನ್ಯಭೂತಕಾಲದ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಕರ ಎಂಬ ಸಹಾಯಕ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನು ನೇರಿಸಿದರೆ ರೂಢ್ಯಾತ್ಮಕ ಕೃದಂತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

मैं सिनीमा देखा करता हूँ नಾನು ಸಿನೀಮಾ ನೋಡುವ ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ದ್ದೇನೆ.

तुम इमेशा पढ़ा करो ನೀವು ಯಾವಾಗಲೂ ಓದುತ್ತಾ ಇರಿ.

गीता हमेशा गाया करती है ಸೀತೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ
ವಿದೆ.

बहनें रोज़ क्या किया करती हैं ಸಹೋದರಿಯರು ದಿನಾಲೂ ಏನು
ಮಾಡುತ್ತಾರೆ?

जा अबुदर भूतकाल रूषवु रूष्यत्तुक कृदंतदल्लि
जाया ಆಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

हम रोज़ उनके घर जाया करते हैं ನಮಗೆ ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಅವರ ಮನೆಗೆ
ಹೋಗುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿದೆ.

रूष्यत्तुक कृदंतदल्लि “ने” प्रयूगेगवल्लि.

वसंत बहुत दिनों तक पढ़ा किया ವಸಂತನು ಬಹಳ ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ
ಓದುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೨೫.

जब	ಯಾವಾಗ (ಸಂಬಂಧವಾಚಕ)	जहाँ	ಎಲ್ಲಿ
पीट	ಹೊಡೆ, ಬಡಿ	तहाँ	ಅಲ್ಲಿ

ರಿಶ್ವತ ಲಂಚ	ಘಮಂಡ ಗರ್ವ
ಬೊಜ್ಜಾ ಹೊರೆ	ಜುಕ ಬಗ್ಗು
ಧೋವಾ ದೆ ಮೋಸಮಾಡು	ಲಲಚಾ ಅತಿಸು
ಅಕೇಲಾ ಒಬ್ಬಂಟಿಗ	ಹಮಲಾ ಅಕ್ರಮಣ
ಬಿಗಾಡ ಕಡಿಸು	ಖಲಿಹಾನ ಮೆದೆ, ತನರಾಶಿ
ಬೆಗ್ತುಮಾರ ಅಸಂಖ್ಯೆ	

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. औरंगजेब की सेना हमला करते करते थक गयी । २. राजाने रिश्वत देकर शत्रुओंको अपनी और कर लिया । ३. मैं हर साल सफ़र के लिये जाया करता था । ४. हिन्दी आंदोलन अब सजीव, जोरदार और व्यापक हो गया है । ५. जब मैं उनके घर जाता हूँ तब अपने दोस्तको गाते देखा करता हू । ६. लड़के अपने साथियों को खाने की चीजें दिखाकर ललचाया करते हैं । ७. विद्यार्थी किसी सामानको बिगाड़ें तो उनको उस्ताद डांटा करेंगे । ८. दुश्मनों पर हमेशा सिपाही हमला करते हैं और दवाते रहते हैं । ९. किसान खालीहानों में अनाज इकठा किया करते थे । १०. जब मैं बनारस में षटता तब मेरी मां मुझे रुपये भेजा करती थी ।

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ನೀವು ದಿನಾಲು ಸಾಯಂಕಾಲ ನೈದಾನದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಾ ಇರಿ. ೨. ರಾಮನು ಒಬ್ಬನೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಓದುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ೩. ನನ್ನ ತಂಗಿಯು ತನ್ನ ತವರುಮನೆಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ೪. ಗೋಪಾಲನು

ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ನದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಈಸುತ್ತಿದ್ದನು. ೫. ಹುಡುಗರು ನಮಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ೬. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ೭. ಸಾವು ನಮ್ಮ ವೈರಿಗಳ ಗರ್ವವನ್ನು ಭಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು ೮. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನೀವು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ೯. ಸೀತೆಯು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ೧೦. ದಿನಾಲು ವ್ಯಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆರೋಗ್ಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪಾಠ ೨೬.

पर, हो, चाहिये द प्रयोगಗಳು.

पर ಎಂಬ ಪದವು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

सिपाही घोड़े पर बैठा है सिಪಾಯಿಯು ಕುದುರೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ
 तालाब पर मंदिर बना है ಕೆರೆಯ ಹತ್ತಿರ ದೇವಾಲಯವು ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
 एक कोस की दूरी पर हमारा गांव है ಒಂದು ಹರದಾರಿಯ ಮೇಲೆ
 ನಮ್ಮ ಊರು ಇದೆ.

राजा उम कन्या पर मोहिन हो गये ರಾಜರು ಆ ಹುಡುಗೆಯ ಮೇಲೆ
 ಮೋಹಿತರಾದರು.

मेरे बोलने पर वह प्रसन्न हो गया ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ
 ಅವನು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟನು.

घरसे चिट्ठियों पर चिट्ठियों आती हैं ಮನೆಯಿಂದ ಪತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ,
 ಪತ್ರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

समय पर वर्षा नहीं हुई ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ (ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ) ಮಳೆ
 ಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ತುಮ अपनी बात पर नहीं रहते ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಂತೆ ಇರ.ವುದಿಲ್ಲ.
 भोजन करने पर पान खाना ಊಟ ಮಾಡಿದನೇಲಿ ವಿಷ್ಯ ಹಾಕಬೇಕು.
 लड़का छोटा होने पर भी चतुर है ಹುಡುಗನು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದರೂ ಚತು
 ರನಿದ್ದಾನೆ.

‘ಆದರೆ’ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ—पर मेरे मन में एक बात आई है
 ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬಂದಿದೆ.

हो एಂಬುದು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
 वह घोड़ा सफेद है ಆ ಕುದುರೆಯು ಬೆಳ್ಳಗಿರುತ್ತದೆ.
 आदमी के दो हाथ होते हैं ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎರಡು ಕೈಗಳಿರುತ್ತವೆ.
 आपके घर में रोज़ गाना होता है ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಲು ಸಂಗೀತ
 ವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.
 वह मेरा भाई होता है ಅವನು ನನಗೆ ತಮ್ಮನಾಗಬೇಕು.
 मंगा मेरी मैसी होती है ಗಂಗೆಯು ನನಗೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಾಗಬೇಕು.

चाहिये ಎಂಬುದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ಇದರ ಅರ್ಥವು ‘ಇಷ್ಟ’ ಅಥವಾ ‘ಬೇಕು’ ಎಂದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಂಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ ‘ಆವಶ್ಯಕತೆ’ ಅಥವಾ ‘ಕರ್ತವ್ಯ’ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪ್ರಯೋಗವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವರ್ತಮಾನ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯಭೂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕರ್ತೃವು ಯಾವಾಗಲೂ ಚತುರ್ಥಿ ವಿಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟಾರ್ಥ— मुझे दूध चाहिये ನನಗೆ ಹಾಲು ಬೇಕು.
 तुमको क्या चाहिये? ನಿಮಗೇನು ಬೇಕು?

ಅವಶ್ಯಕತೆ— ಮುझे जाना चाहिये ನಾನು ಹೋಗಬೇಕು.

ಅರ್ಥವಾ ನಾನು ಹೋಗುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ.

ವರ್ತಮಾನ— आज मुझे पढ़ना चाहिये ಈ ದಿನ ನಾನು ಓದಬೇಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯಭೂತ— कल मुझे बेंगलूर जाना चाहिये था ನಾನು

ನಿನ್ನೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

उसको कसरत करनी चाहिए थी ನಾನು

ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಅಭ್ಯಾಸ ೨೬.

कुम्हार	ಕುಂಬಾರ	हटा	ಸರಿಸು
जुलाहा	ನೇಕಾರ	बुन	ನೇಯು
गूंगा	ಮೂಕ	कहीं	ಎಲ್ಲಿಗೋ
खांसी	ಕೆಮ್ಮು	काढ़ा	ಕಷಾಯಿ
मेहमान	ಅತಿಥಿ	फिजूल	ವ್ಯರ್ಥ
जबान	ಭಾಷೆ	बादल	ಮೋಡ
खुल	ತೆರೆ, ಹೊರಡು	मुसाफिर	ಪ್ರಯಾಣಿಕ
मेहरबानी	ಉಪಕಾರ	बिता	ಕಳೆ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

१. मेहमान घर पर नहीं हैं, कहीं घूमने गये हैं। २. पेड़ के पत्ते हरे होते हैं। ३. हमें हिन्दुस्तानी में बोलना चाहिये। ४. हम समय पर स्टेशन नहीं पहुंचे, दोस्तों से भेंट नहीं हुई।

೫. जुलाहे को अच्छा कपड़ा बुनना चाहिये। ६. मेरी बहनें कुम्हार के घर मिट्टी के बर्तन खरीदने गयी थीं पर वह घर पर नहीं था। ७. गरीबों पर दया करना चाहिये था। ८. गांधीजीसे मिलने आज आपको जाना चाहिय था। ९. गोवर्धन सैकल पर चढ़ता है। १०. आपको पीने के लिये क्या चाहिये ?

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ರಾಮನು ಈ ದಿನ ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ೨. ಕುಂಬಾರರ ಮನೆಗಳು ಕೆರೆಯ ಹತ್ತಿರ ಇರುತ್ತವೆ. ೩. ನೀವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ೪. ನಾನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಅನಂದವಾಯಿತು. ೫. ಸೀತೆಯು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ೬. ಅತಿಥಿಗಳು ಸ್ವಾನಕ್ಕಾಗಿ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ೭. ಕೆಮ್ಮು ಬಂದರೆ ಕಷಾಯವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು. ೮. ಈಗ ನಾವು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯಬಾರದು. ೯. ವೋಡಗಳು ಬಂದವು ಆದರೆ ಮಳೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ೧೦. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಲಗಳು ಹಸುರಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಪಾಠ ೨೨.

अगर मरुतु कि य प्रयೋगಗಳು

अगर ಎಂಬದನ್ನು “ರೆ” ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಕೂಡ ತೊ ಎಂಬ ಪದವೂ ಉತ್ತರ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:— अगर तुम मन लगाकर पढ़ो तो परीक्षा में उत्तीर्ण होना आसान है ನೀನು ಮನಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟು ಓದಿದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾಗುವುದು ಸುಲಭ. अगर प्रतिज्ञा का पालन न किया तो मेरा

ನಾಮ ಕೇಶವ ನಹಿ ನಾನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಕೇಶವನಲ್ಲ.

ವಿ. ಎಂಬುದು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

‘ಏನೆಂದರೆ’ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ:- ರಾಮನೇ ಕಹಾ ಕಿ ಮೈ ಗೀತ ಸುನಾಕಂಗಾ ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು ಏನೆಂದರೆ ನಾನು ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಮೈ ಕಹಾ ಹಿ ಕಿ ಯಹ್ ಮೇರಿ ಕಿರ್ನಾವ್ ನಹಿ ಹೈ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಏನೆಂದರೆ ಇದು ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕವಲ್ಲ.

‘ಕೂಡಲೇ’ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ:- ತಸನೇ ಮುಜ್ಜೆ ಕಲಮ್ ದೀ ಕಿ ಮೈ ಜಾಕಂಗಾ ಅವನು ನನಗೆ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೂಡಲೆ ಹೋಗುವೆನು.

‘ಅಥವಾ’ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ:- ತುಮ್ ಬೋಲೋಗಿ ಕಿ ನಹಿ ? ನೀವು ಮಾತನಾಡುವಿರೋ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ?

‘ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ’ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ:- ಮೇರಾ ದ್ರೋಮ್ ಗಯಾ ಹಿ ತಾ ಕಿ ಆಪ್ ಆ ಗಯೆ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನು ಹೋಗಿದ್ದನು, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಾವು ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ೨೨.

ಜಕ	ಸೋಲು	ತಹ	ಬಾಡ, ತಕ.
ಕಯೆಂಕಿ	ಏಕೆಂದರೆ	ಯಾ	ಅಥವಾ
ಹುಕ್ಮ	ಅಪ್ಪಣೆ	ಅಗರ್	ರೆ
ಜಿತನಾ	ಎಷ್ಟು	ತನಾ	ಅಷ್ಟು
ಆಸಾನ	ಸುಲಭ	ಜಿಂಧಾ	ಜೀವಿತ

मानो	ಎನೋ ಎಂಬಂತೆ	लगन	ತಲ್ಲೇನತೆ, ಲಕ್ಷ
प्रथा	ರೂಢಿ	कास	ಬೈಯ್ಯು
खिलाफ	ವಿರುದ್ಧ	विमाता	ಮಲತಾಯಿ
भूल	ಮರೆ	नौकर	ಸೇವಕ

ಕೆನ್ನ ಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ,

१. आप ग़मे बोलते हैं मानो मुख से फूल झड़ते हों ।
२. अगर वह जीता रहता तो पनेद में मन लगाता । ३. हम चाहते हैं कि आप देश की मेवा करें । ४. घर की विधवा लड़की को हुक्म हो गया कि दस बजने से पहलेही रसोई बनाये । ५. भोजन किया ही था कि आज्ञा हुई कि खेत जावो । ६. आप लोगों को ध्यानमें रखना चाहिये कि जब तक लगन से पढ़ेंगो नहीं तब तक इसी वर्गमें रहना होगा । ७. अबसीनिया में यह प्रथा प्रचलित थी कि जब वहां के लोगोंको प्राणदंड मिलता था तब वे लोग अपने सरदारको अपने सिर के बदले अपनी युवती कन्या दे दिया करते थे । ८. अक्षरों की पहचान कराके फिर उनका नाम बताना चाहिये । ९. किसी के खिलाफ उपवास किसी हालत में नही करना चाहिय । १०. जान जाये पर मान न जाये

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ—

१. ನಮ್ಮ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡು ತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಬರೆಯಲಾರರು. २. ನಾವು ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಏರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಮಗೆ ಸೆಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ३. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣನು ಕಲಕತ್ತೆಗೆ

ಹೋಗಿ ಲೇಖಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ೪. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವನ ಕೆಲಸವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಗತೊಡಗಿತು. ೫. ಅವನಿಗೆ ಸುಖವು ಲಭಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು, ಆದರೆ ಅದು ಅವನ ತಮ್ಮನ ನೆನಪಿನಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ೬. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವನ ಮಲತಾಯಿಯ ಹೃದಯವು ಕರಗಲಿಲ್ಲ. ೭. ಅವಳು ದಿನಾಲು ಸೇವಕನನ್ನು ಹಲೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು, ಏನೆಂದರೆ ಇವನಿಂದ ರಾಮನು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ೮. ಹಿಂದೀ ಪ್ರಚಾರಕರು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ವ್ಯಾಸಕವಾದ ಘೋಷವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ೯. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ೧೦. ಯಾವಾಗ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಒಂದು ಗೂಡಿಸುವೆವೋ ಆಗ ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯವು ಸಿಕ್ಕುವುದು.

ಪಾಠ ೨೮.

ಹಿ ಶಬ್ದದ ಪ್ರಯೋಗ.

ಹಿ ಇದರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥವು “ಮಾತ್ರವೆ” ಯಾವ ಶಬ್ದದ ಮೇಲೆ ಸ್ವರಭಾರವನ್ನು ಡಬೇಕೋ ಅದರ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:- ರಾಮ ಹಿ ಜಾತಾ ಹಿ ರಾಮನೇ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಇದನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಾರ್ಥವನ್ನು ತೋರಿಸುವಕ್ಕೆ “ಮಾತ್ರ” ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:-

एक ही उपाय है ಒಂದೇ ಉಪಾಯವಿದೆ.

मैं ही घरमें हूँ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ.

ಕೆಲವು ಸರ್ವನಾಮ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಗಳ ಮುಂದೆ ಹೀ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ ಅದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

ಹಮ + ಹೀ = ಹಾವೇ	ತುಮ + ಹೀ = ತುಮ್ಹೀ ನೀವೇ
ವಹ + ಹೀ = ವಹಿ ಅವನೇ ಅದೇ	ಯಹ + ಹೀ = ಯಹಿ ಇವನೇ ಇದೇ
ಉಸ + ಹೀ = ಉಸಿ ಅವನೇ ಅದೇ	ಉಸ + ಹೀ = ಉಸಹಿ ಇವನೇ ಇದೇ
ಉನ + ಹೀ = ಉನ್ಹಿ ಅವರೇ ಅವೇ	ಉನ + ಹೀ = ಉನ್ಹಿ ಇವರೇ ಇವೇ
ಕಿಸ + ಹೀ = ಕಿಸಿ ಯಾವನೇ, ಯಾವದೇ	ಕಿನ + ಹೀ = ಕಿನ್ಹಿ
ಸಖ + ಹೀ = ಸಖಿ ಎಲ್ಲರೂ	ಯಹ್ + ಹೀ = ಯಹಿ ಇಲ್ಲೇ
ವಹ್ + ಹಿ = ವಹಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ	ಕಹ್ + ಹೀ = ಕಹಿ ಎಲ್ಲೋ
ತಖ + ಹೀ = ತಖಿ ಅಗಲೇ	

ವರ್ತಮಾನ ಕೃದಂತದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರೆ “ ತಕ್ಷಣವೇ ” ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

ರಾಮಕೆ ಆತೆ ಹೀ ಮೋಹನ ಚುಪ್ಪ ಹೊ ಗಯಾ ರಾಮನು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಮೋಹನನು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಚಿಲ್ಲಾತೆ ಹೀ ಬಚ್ಚಾ ತಠಾ ವದರದ ಕೂಡಲೇ ಕೂಸು ಎಚ್ಚತ್ತಿತು.

ಯಾವದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಲು ಇದನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಪದನೊಂದಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:-

हम जायंगे ही नावु हೋगे हೋगुवेवु.

शुशीला गयी ही सुश्रीलयु हೋगे हೋदधु

ಸಂಬಂಧವಾಚಕ ಸರ್ವನಾಮದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೀ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ “ಅದೇ” ಎಂಬ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ:—

यह वही नाटक है जिसे मैंने बंगलूर में देखा था

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಂಥ ನಾಟಕವೇ ಇದು.

वही बड़ा है जो दीन दुखियों की सेवा करता है

ಯಾವನು ಬಡವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವನೋ ಅವನೇ ದೊಡ್ಡವನು.

“ಆಗ” “ಆಗಲೇ” ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವುದರ ಸಲುವಾಗಿ

ಹೀ ಇದನ್ನು ಸಂಬಂಧವಾಚಕ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾಹರಣೆ: —

गोपाल स्टेशन जाही रहा था कि गाड़ी निकल गयी

ಗೋಪಾಲನು ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಗಾಡಿಯು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು.

वे भाषण कर ही रहे थे कि पानी बरसने लगा

ಅವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮಳೆಯು ಸುರಿಯು

ಅರಂಭಿಸಿತು.

मोहन गाही रहा था कि लोग उठकर चल गये

ಮೋಹನನು ಹಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಜನರು ಎದ್ದು ಹೊರಟು

ಹೋದರು.

ಪಾಠ ೨೯.

ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳು.

ಅಕರ್ಮಕ ಧಾತುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ಸಕರ್ಮಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ಅಕರ್ಮಕ	ಸಕರ್ಮಕ	ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ
ಗಿರ ಬೀಳು	ಗಿರಾ ಬೀಳಿಸು	ಗಿರವಾ

ಠ, ದೌಡ, ಡರ, ಜಲ, ಲಗ, ಲಡ, ಪಹುಂಚ, ಲಡಕ ಇವುಗಳು ಮೇಲಿನಂತೆ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ಕಡ ಹಡಿದುಹೋಗು	ಕಾಡ ಹಡಿದುಹಾಕು	ಕಡವಾ
--------------	---------------	------

ಮರ, ನಿಕಲ, ವಿಗಡ, ಲಡ ಇವುಗಳು ಮೇಲಿನಂತೆ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದುತ್ತವೆ,

ಫಡ ಹರಿದು ಹೋಗು	ಫಾಡ ಹರಿದುಹಾಕು	ಫಡವಾ
ಬೂಡ ಮುರಿದು ಹೋಗು	ತೊಡ ಮುರಿದುಹಾಕು	ತುಡವಾ
ವಿಕ ಮಾರುಹೋಗು	ವೆಚ ಮಾರು	ವಿಕವಾ
ಠಕ ತಡೆದು ಹೋಗು	ಠಕ ತಡೆ	ಠಕವಾ

ಜಾ, ಆ, ಪಾ, ಮತ್ತು ಹೊ ಇವುಗಳು ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಸಕರ್ಮಕ ಧಾತುಗಳು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತವೆ.

ಸಕರ್ಮಕ	ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ	ಇಮ್ಮಡಿಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ
--------	-------------	-------------------

ಕರ ಮಾಡು	ಕರಾ ಮಾಡಿಸು	ಕರವಾ
---------	------------	------

ಪಡ, ಲಿಖಾ, ಸಮಜ್ಜ, ಮುನ ಇವುಗಳು ಮೇಲಿನಂತೆ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದುತ್ತವೆ.

ಪಿ ಕುಡಿ	ಪಿಲಾ ಕುಡಿಸು	ಪಿಲವಾ
ಉ ಉಂಟು	ಉಲಿ ಉಣಿಸು	ಉಲಿವಾ
ಬಿಜ ಕಳಿಸು	ಬಿಜಾ ಕಳಿಸಿಸು	ಬಿಜವಾ

ಖೀಖ ಕಲಿ	ಖಿಖಾ ಕಲಿಸು	ಖಿಖಾ
ದೇ ಕೂಡು	ದಿಲಾ ಕೂಡಿಸು	ದಿಲಾ
ದೇಖಾ ನೋಡು	ದಿಖಾ ತೋರಿಸು	ದಿಖಾ

ಅಭ್ಯಾಸ ೨೮-೨೯

ಕೆವಲ ಕಂಬಳ	ಪಾಗುರಕರ ಮೆಲಕೂಡಿಸು
ಮೂಸಲ ಒನಿಕೆ	ಕೂಲಾ ಒಲೆ
ಕೋಲಿ ಕುಪ್ಪುಸ	ಮವೇಶಿ {
ಬರಗದ ಅಲ (ಅಲದಮರ)	ಜಾನವರ {
ಛಾಯಾ ನೆರಳು	ಉಂಗಲಿ ಬೆರಳು, ಬಟ್ಟು
	ಮುಹೆ ಮುಖ, ಬಾಯಿ
	ಬಜಾ ಬಾರಿಸು

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧. ಧೂಪ ತೇಜ ಹೋತೆ ಹೀ ಜಾನವರ ಬರಗದಕೀ ಛಾಯಾಮೆ ಸೋತೆ ಹೆ ೨. ಕೂಲೆ ಹೆ ಆಗ ಮೂಲಗಾನೆ ಕಾ ಕಾಮ ಮೂಲಕನಾ ಹೀ ಕರತೀ ಹೆ ೩. ಸಮಿ ಉಂಗಲಿಯಾ ಬರಾಬರ ನಹೀ ಹೋತೀ ೪. ಗಾಂಧೀಜಿ ಕೋ ದೇಖತೆ ಹೀ ತುಮ್ಹೀ ಕಿಯೆ ನಹೀ ಬಾಜಾ ಬಜಾತೆ? ೫. ಯಹ ಬಹೀ ಕೋಲಿ ಹೆ ಜಿಸೆ ನಾರಾಯಣ ಮದ್ರಾಸ ಸೆ ಲಾಯಾ ಥಾ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿರಿ:—

೧ ಯಾವನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದನೋ ಅವನೇ ಈ ಕೆಲಸ ವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರುವನು. ೨ ಸೀತೆಯು ಬರುತ್ತಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ನಗಹತ್ತಿ ದರು. ೩ ಮಾಲಿಕನು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಅಳುಮಗನು ಕೂಸಿಗೆ ಉಣೆ ಸಹತ್ತಿದನು. ೪. ಪಶುಗಳು ನೀರು ಕುಡಿದು ಅಲದ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಮೆಲಕೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ೫. ಬಾಯಿಂದ ರಾಮನಾಮವು ಹೊರಟ ಕೂಡಲೇ ರಾವಣನು ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಪಾಠ ೩೦

ಗಾಡಿಯ ನೂತುಗಳು ಮತ್ತು ನಾಕ್ ಪ್ರಚಾರಗಳು.

ಅಂಥೆ ಮೆ ಕಾನಾ ರಾಜಾ ಕುರುಡರಲ್ಲಿ ಮೆಳ್ಳುಗಂಣ ಶ್ರೀಷ್ಠ
 जिसकी लाठी उसकी भैंस यार अधिकारವೋ ಅವರದೇ
 ರಾಜ್ಯ

धोबी का कुत्ता न घरका न घाटका कलसक बಾರದ ಅಂತರ
 ಪಿಶಾಚ

बगल में झूरी मुंह में राम राम ಬಗಲಲ್ಲಿ ಡೊಣ್ಣೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ
 ಶರಣಾರ್ಥಿ

हाथ कांगन को आरसी क्या ಅಂಗೈ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಯೇಕೆ?
 राम मेरे कामों में रोड़े अटकाता है ರಾವನು ನನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ
 ಎಡರುಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡುತ್ತಾನೆ

आपकी बातों से मैं बाज आया ನಿಮ್ಮ ನೂತುಗಳಿಂದ ನಾನು
 ಬೇಸರಗೊಂಡೆನು

वयों बैठे बैठे मक्खी मार रहे हो ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಏಕೆ
 ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೀ?

गाली सुनकर मोहन आग बबूला हुआ ಬೈಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ
 ನೋಹನನು ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದನು.

उत्तीर्ण होने की खबर सुनते ही सुलोचना फूले अंग न समर्थी
 ಉತ್ತೀರ್ಣವಾದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಲೋಚನೆಯು ಬಹಳ
 ಸಂತೋಷಬಟ್ಟಳು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿಗತಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳು.

೧. ನುಡಿಗಟ್ಟು
 ೨. ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಬೋಧಿನಿ
 ೩. ಭೂಮಂಡಲ ಬೋಧಿನಿ
 ೪. ನಾಡನೆಲೆಗಾರ
 ೫. ಹೊಲಿ ಜಮಾಖರ್ಚು
 ೬. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಇತಿಹಾಸ ಬೋಧಿನಿ ಭಾಗ ೧
 ೭. " " " ೨
 ೮. " " " ೩
 ೯. " " ಕೂಡಿದ್ದು
 ೧೦. ಕಟ್ಟೀಮನಿ ಬಾಲಬೋಧಿ
 ೧೧. ನುಡಿಗನ್ನಡಿ ಭಾಗ ೧
 ೧೨. " " " ೨
 ೧೩. " " " ೩
 ೧೪. ಸತ್ಯತಾಲಾಪ
 ೧೫. ನಾಚನ ಕವಿತಾ ಪಾಠಮಾಲೆ
 ೧೬. ನಿಂಬಾಳಕರ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಭೂಗೋಲ
 ೧೭. ಮಕ್ಕಳ ದರ್ಜೆ ಕಥೆಗಳು ಭಾಗ ೧, ೨, ೩
 ೧೮. ಪುರೋಹಿತ ಗಣಿತ ಭಾಗ ೧, ೨, ೩

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಉರ್ದು, ಹಿಂದಿ, ಶಾಲೋಪಯೋಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಯೋಗ್ಯವರದಿಂದ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರರಿಗೂ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯ ರಿಯಾಯತಿ ತೋರಿಸಲಾಗುವುದು.

ರಾಮಾಶ್ರಯ ಬುಕ್ ಡಿಪೊ, ಧಾರವಾಡ.

ಅಜ್ಜಿ ನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗ್ರಂಥಗಳು
ಕನ್ನಡ ಹಿಂದೀ ನಿಘಂಟು

ನಿತ್ಯೋಪಯೋಗಿ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ

ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆನ್ನುವವರಿಗೂ, ವ್ಯವಹಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರವಾಸಿಕರಿಗೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ನಾವು “ಕನ್ನಡ ಹಿಂದೀ” ಕೋಶವನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಹಿಂದೀ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಪ್ರವೇಶಿಕೆ

[ಅಕ್ಷರಾಭ್ಯಾಸ ನೊದಲೊಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪಾಠಗಳು]

ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯತಕ್ಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತಿದೆ. ಈಗಿರುವ ಹಿಂದುಸ್ತಾನೀ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ “ಪ್ರವೇಶಿಕೆ” ಯ ಮುಖಾಂತರ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಭಾಷಾ ಜ್ಞಾನವು ಬೇಗನೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗತ ಹಿಂದೀ ಪ್ರಚಾರ ಸಭೆಯ ಸರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಹಿಂದೀ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ ಶಾಲೋಪಯೋಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ರಾಮಾಶ್ರಯ ಬುಕ್ ಡಿಪೊ,
ಧಾರವಾಡ.

